

Założenia projektu
ustawy o dowodach osobistych (pl. ID)

29 grudnia 2009 r.

SPIS TREŚCI

1. SŁOWNIK WYRAŻEŃ UŻYTYCH W PROJEKCIE ZAŁOŻEŃ PROJEKTU USTAWY O DOWODACH OSOBISTYCH	4
2. AKTUALNY STAN STOSUNKÓW SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE DOWODÓW OSOBISTYCH. .	7
2.1 RYS HISTORYCZNY	7
2.2 AKTUALNE STOSUNKI SPOŁECZNE W ZAKRESIE DOWODÓW OSOBISTYCH.....	10
3. AKTUALNY STAN PRAWNY W ZAKRESIE DOWODÓW OSOBISTYCH.....	10
4. POTRZEBA I CEL UCHWALENIA USTAWY O DOWODACH OSOBISTYCH.	12
4.1 POTRZEBA UCHWALENIA NOWYCH REGULACJI PRAWNYCH W ZAKRESIE DOWODÓW OSOBISTYCH.....	12
4.2 CEL UCHWALENIA USTAWY O DOWODACH OSOBISTYCH	14
5. ALTERNATYWNE ŚRODKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW USTAWY O DOWODACH OSOBISTYCH.	15
6. PODMIOTY, NA KTÓRE BĘDZIE ODDZIAŁYWAŁA USTAWA.	16
7. SKUTKI FINANSOWE PROJEKTOWANEJ USTAWY ORAZ ŹRÓDŁA ICH POKRYCIA.	17
8. PODMIOTOWY I PRZEDMIOTOWY ZAKRES USTAWY O DOWODACH OSOBISTYCH.....	24
9. KWESTIE ZWIĄZANE Z PRZEPISAMI MERYTORYCZNYMI.	26
9.1 DEFINICJA DOWODU OSOBISTEGO	26
9.2 ZAWARTOŚĆ DOWODU OSOBISTEGO	28
9.2.1 <i>Warstwa graficzna dowodu osobistego</i>	28
9.2.2 <i>Warstwa elektroniczna dowodu osobistego</i>	29
9.2.2.1 Certyfikat dowodu osobistego	31
9.2.2.2 Certyfikat podpisu osobistego	32
9.2.2.3 Certyfikat ograniczonej identyfikacji.....	33
9.2.2.4 Certyfikat podpisu kwalifikowanego	34
9.2.2.5 Instalacja dodatkowych funkcjonalności	34
9.3 OSOBY OBOWIĄZANE I UPRAWNIONE DO POSIADANIA DOWODU OSOBISTEGO	38
9.4 ZŁOŻENIE WNIOSKU O WYDANIE DOWODU OSOBISTEGO I ODBIÓR DOKUMENTU.	39
9.4.1 <i>Złożenie wniosku o wydanie dowodu osobistego</i>	39
9.4.2 <i>Wniosek o wydanie dowodu osobistego</i>	42
9.4.3 <i>Odbiór dowodu osobistego</i>	45
9.4.4 <i>Aktywacja certyfikatu dowodu osobistego, aktywacja certyfikatu podpisu osobistego i aktywacja certyfikatu ograniczonej identyfikacji</i>	48
9.4.5 <i>Zawieszenie i wznowienie certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji</i>	49
9.4.6 <i>Decyzje administracyjne wydawane w związku z wydawaniem dowodów osobistych</i>	52
9.4.6.1 <i>Odmowa wydania spersonalizowanego dowodu osobistego</i>	52
9.4.6.2 <i>Odmowa wydania dowodu osobistego niezgodnego z prawem lub ze stanem faktycznym</i>	53
9.4.6.3 <i>Stwierdzenie wydania dowodu osobistego niezgodnie z prawem</i>	54
9.4.6.4 <i>Zawieszenie certyfikatu podpisu osobistego na skutek utraty przez posiadacza dowodu osobistego pełnej zdolności do czynności prawnych</i>	54
9.5 WYMIANA DOWODU OSOBISTEGO, WYDANIE NOWEGO DOWODU W MIEJSCIE POPRZEDNIEGO	56
9.5.1 <i>Wymiana dowodu osobistego</i>	56
9.5.2 <i>Wydanie nowego dowodu osobistego w miejsce poprzedniego, nie będące wymianą w rozumieniu rozdziału 8.5.1</i>	57
9.6 ZASADY UNIEWAŻNIANIA DOWODÓW OSOBISTYCH.....	61
9.7 ZAKRES DANYCH GROMADZONYCH W REJESTRACH.	64
9.7.1 <i>Rejestr Dowodów Osobistych</i>	65
9.7.2 <i>Gminne Rejestry Dowodów Osobistych</i>	69
9.7.3 <i>Zasady postępowania z dokumentacją dowodową</i>	69
9.8 ZASADY UDOSTĘPNIANIA DANYCH Z REJESTRÓW	71
9.8.1 <i>Udostępnianie danych z Rejestru Dowodów Osobistych</i>	71
9.8.1.1 <i>Udostępnianie danych w trybie pełnej teletransmisji</i>	72
9.8.1.2 <i>Udostępnianie danych w trybie ograniczonej teletransmisji</i>	74
9.8.1.3 <i>Udostępnianie danych w trybie jednostkowym</i>	77
9.8.1.4 <i>Udostępnianie danych z wykazu unieważnionych dowodów osobistych</i>	78
9.8.2 <i>Udostępnianie danych z gminnych rejestrów dowodów osobistych i spraw dowodowych</i>	79

9.8.3 Udostępnianie dokumentacji dowodowej	79
9.9 PODZIAŁ KOMPETENCJI W ZAKRESIE WYDAWANIA DOWODÓW OSOBISTYCH, ICH UNIEWAŻNIANIA ORAZ UDOSTĘPNIANIA DANYCH Z REJESTRU DOWODÓW OSOBISTYCH	82
10. UPOWAŻNIENIA DO WYDAWANIA AKTÓW WYKONAWCZYCH.....	85
10.1 ROZPORZĄDZENIA WYDAWANE PRZEZ RADĘ MINISTRÓW	85
10.2 ROZPORZĄDZENIA WYDAWANE PRZEZ MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW WEWNĘTRZNYCH	85
10.2.1 Rozporządzenie w sprawie określenia wzoru dowodu osobistego, wzoru wniosku o wydanie dowodu osobistego, wymogów technicznych fotografii załączanej do wniosku oraz szczegółowych zasad i trybu wydawania dowodów osobistych.....	86
10.2.2 Rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia Rejestru Dowodów Osobistych i Gminnych rejestrów dowodów osobistych.....	88
10.2.3 Rozporządzenie w sprawie wzorów wniosków o udostępnianie danych.....	88
10.2.4 Rozporządzenie w sprawie kontroli korzystania z udostępniania danych w trybie pełnej i ograniczonej teletransmisji.....	89
10.2.5 Rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad oraz trybu aktywacji certyfikatu dowodu osobistego, aktywacji certyfikatu podpisu osobistego i certyfikatu ograniczonej identyfikacji oraz zawieszania i wznawiania certyfikatu podpisu osobistego i certyfikatu ograniczonej identyfikacji.....	89
10.2.6 Rozporządzenie w sprawie wymagań technicznych dla elektronicznej warstwy dowodu osobistego, aplikacji do składania podpisu osobistego oraz wymagań jakie powinna spełniać weryfikacji podpisu osobistego.....	90
10.2.7 Rozporządzenie w sprawie polityki certyfikacji.....	91
11. ODPOWIEDZIALNOŚĆ KARNA.....	91
12. WPLYW USTAWY O DOWODACH OSOBISTYCH NA STOSUNKI POWSTAŁE POD DZIAŁANIEM PRZEPISÓW DOTYCHCZASOWYCH.	92
13. KWESTIE ZWIĄZANE Z PRZEPISAMI DOSTOSOWUJĄCYMI.	93
14. PRZEWIDYWANY TERMIN WEJŚCIA W ŻYCIE USTAWY.....	94
15. OCENA SKUTKÓW REGULACJI.....	95
15.1 WPLYW USTAWY O DOWODACH OSOBISTYCH NA SEKTOR FINANSÓW PUBLICZNYCH.	95
15.2 WPLYW USTAWY O DOWODACH OSOBISTYCH NA RYNEK PRACY.	96
15.3 WPLYW USTAWY NA KONKURENCYJNOŚĆ GOSPODARKI I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ.	97
15.4 WPLYW USTAWY NA SYTUACJĘ I ROZWÓJ REGIONALNY.....	97
15.5 WYNIKI PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI.	97
15.5.1 Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego.....	98
15.5.2 Wojewodowie.....	98
15.5.2 Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych.....	100
15.5.4 Rzecznik Praw Obywatelskich.....	100
15.5.5 Państwowa Komisja Wyborcza.....	100
15.5.6 Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych.....	100
15.5.7 Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji.....	100
15.5.8 Polskie Towarzystwo Informatyczne.....	101
15.5.9 Związek Banków Polskich	102
15.5.10 Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.....	102

1. Słownik wyrażeń użytych w projekcie założeń projektu ustawy o dowodach osobistych

Użyte w niniejszym projekcie założeń projektu ustawy o dowodach osobistych zwroty oznaczają:

- 1) wydanie dowodu osobistego – działanie właściwego organu gminy polegające na wystawieniu dowodu osobistego na rzecz osoby obowiązanej lub uprawnionej do jego posiadania, obejmujące wszystkie czynności faktyczne i prawne dokonywane przez organ gminy w tym zakresie;
- 2) personalizacja dowodu osobistego - sporządzenie dowodu osobistego przez wprowadzenie danych jego przyszłego posiadacza do części graficznej i elektronicznej blankietu dokumentu oraz danych niezbędnych do elektronicznego uwierzytelniania;
- 3) data wydania dowodu osobistego – data personalizacji dowodu osobistego;
- 4) osoba pełnoletnia – osoba, która ukończyła osiemnasty rok życia lub uzyskała pełnoletność na zasadzie określonej w art. 10 § 2 Kodeksu cywilnego;
- 5) wnioskodawca – osoba ubiegająca się o wydanie dowodu osobistego, lub osoba reprezentująca taką osobę na zasadach określonych w ustawie;
- 6) uszkodzenie dowodu osobistego – naruszenie części graficznej lub elektronicznej dokumentu, które podważa jego wiarygodność lub utrudnia identyfikację posiadacza dowodu osobistego lub uniemożliwia korzystanie z funkcjonalności zaimplementowanych w procesie personalizacji;
- 7) utrata dowodu osobistego – utrata fizycznej kontroli nad dowodem osobistym przez jego posiadacza, która nastąpiła w wyniku przestępstwa, zagubienia lub innego zdarzenia losowego;

- 8) informacja uwierzytelniająca – dane pozwalające na zweryfikowanie autentyczności konkretnego dowodu osobistego;
- 9) dokumentacja dowodowa – ogół dokumentów w postaci papierowej lub elektronicznej sporządzanych w związku z wydawaniem dowodów osobistych, zarówno przez wnioskodawców, jak i organy administracji publicznej;
- 10) certyfikacja – wydawanie elektronicznego zaświadczenia (certyfikatu);
- 11) certyfikat podpisu osobistego – elektroniczne zaświadczenie przyporządkowujące dane do weryfikacji podpisu osobistego do osoby posługującej się danym dowodem osobistym;
- 12) certyfikat dowodu osobistego - elektroniczne zaświadczenie przyporządkowujące informację uwierzytelniającą do dowodu osobistego;
- 13) certyfikat ograniczonej identyfikacji - elektroniczne zaświadczenie nie identyfikujące posiadacza, ale gwarantujące, że uwierzytelnienia dokonano za pomocą dowodu osobistego;
- 14) platforma ePUAP – zgodnie z projektem ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, elektroniczna platforma usług administracji publicznej, na której instytucje publiczne, z wykorzystaniem systemu teleinformatycznego, udostępniają usługi przez pojedynczy punkt dostępowy w sieci Internet;
- 15) system teleinformatyczny – zgodnie z projektem ustawy o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,

ustawy – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, zespół współpracujących ze sobą urządzeń i oprogramowania, zapewniający przetwarzanie, przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych przez sieci telekomunikacyjne za pomocą właściwego dla danego rodzaju sieci telekomunikacyjnego urządzenia końcowego;

16) Rejestr Dowodów Osobistych (RDO) – prowadzony przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych centralny elektroniczny zbiór informacji rejestrujący wskazane w ustawie dane dotyczące dokumentów i zdarzeń, związanych z wydawaniem dowodów osobistych;

17) OEWiUDO – ogólnokrajowa ewidencja wydanych i unieważnionych dowodów osobistych, o której mowa w ustawie z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. 2006 r. Nr 139, poz. 993, z późn. zm.)¹;

18) Minister – minister właściwy do spraw wewnętrznych;

19) organ gminy – wójt, burmistrz, prezydent miasta;

20) uwierzytelnienie – weryfikacja tożsamości wskazanej podczas identyfikacji;

21) SIS – System Informacyjny Schengen;

22) podmioty publiczne – podmioty realizujące zadania publiczne w rozumieniu ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.);

---

¹ Zmiany tekstu jednolitego niniejszej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 711, Nr 144, poz. 1043, z 2007 r. Nr 21, poz. 125, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 171, poz. 1056, Nr 195, poz. 1198, Nr 220, poz. 1414, z 2009 r. Nr 22, poz. 120, Nr 39, poz. 306 oraz Nr 69, poz. 595.

23) osoba nie posiadająca pełnej zdolności do czynności prawnych – osoba nie posiadająca zdolności do czynności prawnych oraz osoba posiadająca ograniczoną zdolność do czynności prawnych;

24) podpis osobisty – zaawansowany podpis elektroniczny weryfikowany za pomocą certyfikatu wydanego według właściwej polityki certyfikacji, składany przez podpisującego będącego osobą fizyczną, za pomocą danych zawartych w dowodzie osobistym;

25) ograniczona identyfikacja – uwierzytelnienie wykonane przy pomocy dowodu osobistego, które nie ujawniania tożsamości posiadacza dowodu osobistego, oraz gwarantuje, że uwierzytelnienia dokonano za pomocą dowodu osobistego.

Powyższe określenia, w miarę potrzeb i możliwości, mogą być wykorzystane jako podstawa do stworzenia definicji ustawowych zawartych w projektowanej regulacji.

2. Aktualny stan stosunków społecznych w zakresie dowodów osobistych.

2.1 Rys historyczny

Po odzyskaniu polskiej państwowości w 1918 r. obywatelom polskim wydawany był dokument o nazwie „dowód osobisty”. Posiadanie tego dokumentu było prawem, a nie obowiązkiem obywatela polskiego. Podstawową funkcją jaką wypełniał ówczesny dowód osobisty była funkcja dokumentu podróznego uprawniającego jego posiadacza do przekraczania granic. Dowód osobisty pełnił

zatem de facto rolę paszportu i pomimo nazwy "dowód osobisty" na okładce we wnętrzu nazywany już był paszportem. Opłata za wydanie tego dokumentu była wysoka; w czerwcu 1923 r. wynosiła 90.000 marek polskich, a w 1930 r. - 101 złotych polskich. Dowód osobisty był także wykorzystywany jako dokument meldunkowy, gdzie wstemplowywano m.in. pobyty czasowe w kraju poza miejscem stałego zamieszkania, np. w hotelach.

Możliwość uzyskania w Polsce dowodu osobistego jako krajowego dokumentu tożsamości wprowadzono rozporządzeniem Prezydenta RP z 16 marca 1928 r. Dokument wystawiany był na żądanie zainteresowanym osobom za opłatą 60 groszy i nie był obowiązkowy. Obowiązek legitymowania się Kartą Rozpoznawczą, czyli tzw. kenkartą (niem. Kennkarte), wprowadziły w czasie II drugiej wojny światowej niemieckie władze okupacyjne, powołując się przy tym na wskazane wyżej rozporządzenie.

Przepisy rozporządzenia dotyczące dowodów osobistych, tj. art. 18 i art. 19, obowiązywały do czasu uchylecia przez dekret Rady Ministrów z dnia 22 października 1951 r. o dowodach osobistych (Dz. U. Nr 55, poz. 382).

Powołany wyżej dekret wprowadził dowody osobiste wydawane na okres 5 lat. Zgodnie z art. 1 dekretu do posiadania dowodu osobistego obowiązany był, od ukończenia 18 roku życia, każdy polski obywatel zamieszkały w kraju. Ponadto, regulacja ta przewidywała, że osoby które ukończyły 16 rok życia, a nie ukończyły 18 roku życia, były obowiązane posiadać tymczasowe zaświadczenie tożsamości jeżeli pozostawały w stosunku pracy lub nie zamieszkiwały wspólnie z osobami, pod których władzą rodzicielską lub opieką się znajdowały, albo nie pozostawały pod tą władzą lub opieką. Rozwiązanie takie obowiązywało od dnia 27 października 1951 r. do dnia 31 grudnia 1961 r.

Na mocy obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 stycznia 1962 r. w sprawie jednolitego tekstu dekretu Rady Ministrów z dnia 22 października 1951 r. o dowodach osobistych (Dz. U. Nr 2, poz. 5), dowody osobiste były wydawane na czas nieoznaczony. Obwieszczenie to nie wprowadziło zmian w stosunku do osób obowiązanych do posiadania dowodu osobistego, ani też w odniesieniu do osób obowiązanych lub uprawnionych do posiadania tymczasowego zaświadczenia tożsamości. Regulacje te obowiązywały do dnia 31 grudnia 1974 r.

Na mocy ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. Nr 14, poz. 85) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 sierpnia 1974 r. w sprawie dokumentów stwierdzających tożsamość obywateli polscy zamieszkali w kraju, którzy ukończyli 18 rok życia, obowiązani byli do posiadania dowodu osobistego.

Dowód miał formę 20-stronicowej książeczki o wymiarach 83×115 mm w sztywnych okładkach (potem 79×110 mm w miękkich okładkach) koloru ciemnozielonego. Oprócz podstawowych danych personalnych (imię, nazwisko, imiona rodziców, data i miejsce urodzenia, rysopis) oraz fotografii zawierał m.in. rubryki: stan cywilny, zawód, miejsce pracy, zameldowanie pod oznaczonym adresem, dzieci pozostające na utrzymaniu, a w latach osiemdziesiątych zaczęto wpisywać numer PESEL. Na dalszych stronach dowodu wpisywano m.in. takie informacje, jak np. fakt wydania książeczki walutowej, karty zaopatrzenia, czy też powszechnych świadectw udziałowych itp. Potwierdzano także w dowodzie osobistym specjalną pieczęcią prawo do przekraczania granicy PRL-NRD, a później nową pieczęcią prawo do przekraczania granic państwowych w obrębie krajów tzw. "wspólnoty socjalistycznej", wpisywano grupę krwi posiadacza dowodu oraz zaznaczano fakt zawarcia małżeństwa (do czasu wydania nowego dowodu osobistego).

Osobom w wieku od 15 do 18 lat, jeżeli pozostawały w stosunku pracy lub nie zamieszkiwały wspólnie z osobami, pod których władzą rodzicielską lub opieką się znajdowały, albo nie pozostawały pod władzą rodzicielską lub opieką, obowiązkowo były wydawane tymczasowe dowody osobiste. Miały one formę książeczki o wymiarach 10,5 cm X 8 cm w okładce płóciennej koloru czerwonego, zawierającej 12 stron koloru różowego. Tymczasowy dowód osobisty mogli również otrzymać obywatele polscy w wieku od 13 do 18 lat.

Zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o zmianie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz ustawy o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 113, poz. 733) dowody osobiste w postaci książeczkowej były wydawane do końca 2000 r. i ostatecznie straciły ważność z dniem 31 grudnia 2007 r.

W ich miejsce, od 1 stycznia 2001 r., rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 listopada 2000 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz trybu postępowania w

sprawach wydawania dowodów osobistych, ich wymiany, zwrotu lub utraty (Dz. U. Nr 112 poz. 1182, z późn. zm.) wprowadzono nowy wzór dowodu osobistego. Dokument ten ma formę spersonalizowanej przy użyciu wielkich liter, a w przypadku adresu – wielkich i małych liter, karty identyfikacyjnej o wymiarach 54 x 85 mm, wykonanej z tworzywa sztucznego, zawierającej dane osobowe, fotografię i podpis posiadacza, trzyliterową serię i sześciocyfrowy numer dowodu osobistego, nazwę organu wydającego dowód osobisty, datę wydania i termin ważności oraz elementy zabezpieczające dokument przed podrobieniem i sfalszowaniem.

2.2 Aktualne stosunki społeczne w zakresie dowodów osobistych

W polskim systemie prawnym funkcjonują dwa dokumenty tożsamości – dowód osobisty oraz paszport. Posiadanie dowodu osobistego jest obowiązkiem obywatela polskiego zamieszkałego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast posiadanie paszportu jest prawem. Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych dokument paszportowy poświadcza tożsamość osoby w nim wskazanej, ale tylko w zakresie danych, jakie ten dokument zawiera. Zakres ten jest węższy aniżeli w dowodzie osobistym.

W tej sytuacji, jak również wobec wieloletniego obowiązku posiadania dowodu osobistego przez obywateli polskich oraz wobec tego, iż dowód osobisty jest jedynym dokumentem w pełni potwierdzającym tożsamość osoby, w świadomości społecznej utrwaliło się przekonanie, że dowód osobisty jest podstawowym dokumentem tożsamości w stosunkach cywilnoprawnych i administracyjnoprawnych, podnoszącym bezpieczeństwo obrotu prawnego.

3. Aktualny stan prawny w zakresie dowodów osobistych.

W chwili obecnej kwestie związane z dowodami osobistymi są uregulowane w ustawie z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz następujących aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy:

- 1) rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2000 r. w sprawie opłaty za wydanie dowodu osobistego (Dz. U. Nr 105, poz.1110, z późn. zm.)²;
- 2) rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 grudnia 2002 r. w sprawie zgłaszania i przyjmowania danych niezbędnych do zameldowania i wymeldowania oraz prowadzenia ewidencji ludności i ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych (Dz. U. Nr 236, poz. 1999)³;
- 3) rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnienie danych z ewidencji ludności, zbioru PESEL oraz ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych (Dz. U. Nr 214, poz. 1353);
- 4) rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie wysokości opłat za udostępnienie danych ze zbiorów meldunkowych, ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych, zbioru PESEL, ogólnokrajowej ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych oraz sposobu wnoszenia tych opłat (Dz. U. Nr 207, poz.1298);
- 5) rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 grudnia 2008 r. w sprawie kontroli korzystania z dostępu do danych ze zbioru PESEL oraz ogólnokrajowej ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych w drodze weryfikacji danych (Dz. U. Nr 228, poz. 1523);
- 6) rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie terminów i trybu przekazywania przez gminy danych z ewidencji wydanych i unieważnionych dowodów osobistych (Dz. U. Nr 236, poz. 1644);
- 7) rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 lutego 2009 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz trybu postępowania w sprawach wydawania

---

² Zmiany niniejszego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 Nr 209, poz. 2129.

³ Sprostowanie tekstu niniejszego rozporządzenia zostało opublikowane w Dz. U. z 2003 r. Nr 38, poz. 333.

dowodów osobistych, ich unieważniania, wymiany, zwrotu lub utraty (Dz. U. Nr 47, poz. 384).

Należy przy tym zaznaczyć, iż na podstawie ustawy z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. Nr 39, poz. 306), z dniem 1 stycznia 2010 r., zostaje zniesiona opłata za wydanie dowodu osobistego, wobec czego z tą datą traci moc rozporządzenie wskazane w punkcie 1.

4. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy o dowodach osobistych.

4.1 Potrzeba uchwalenia nowych regulacji prawnych w zakresie dowodów osobistych

Potrzeba uchwalenia nowej ustawy wynika z planu działań Komisji Europejskiej na rzecz wdrażania ogólnoeuropejskiego systemu identyfikacji elektronicznej osób fizycznych. Nowy dowód osobisty będzie spełniał wymogi określone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 marca 2007 r. w sprawie Planu Informatyzacji Państwa na lata 2007-2010 (Dz. U. Nr 61, poz. 415), gdzie w załączniku, w Tabeli 1 „Zestawienie i charakterystyka ponadsektorowych projektów teleinformatycznych”, w poz. 4 został zamieszczony projekt „pl.ID – polska ID karta, którego jednym z głównych elementów jest wdrożenie wielofunkcyjnego elektronicznego dokumentu tożsamości z uwierzytelnieniem, zgodnego z unijnymi koncepcjami narodowego dokumentu identyfikacyjnego (eID) w systemach IT jednostek sektora publicznego (administracja publiczna, pomoc społeczna, ochrona zdrowia itp.), który umożliwiać będzie potwierdzanie tożsamości obywateli polskich. Taki dokument tożsamości powinien również umożliwiać – w zależności od potrzeb - uwierzytelnianie posiadacza w systemach teleinformatycznych podmiotów publicznych oraz przy dostępie do rejestrów publicznych. Powinien również dać możliwość potwierdzenia autentyczności samego dokumentu tożsamości przy dostępie do systemów teleinformatycznych podmiotów publicznych oraz przy

dostępie do rejestrów publicznych. Dzięki zastosowaniu warstwy elektronicznej podniesiony ma zostać poziom ochrony przed fałszowaniem dowodów osobistych.

Potrzeba wprowadzenia nowego aktu prawnego rangi ustawowej regulującego kwestie związane z dowodami osobistymi wynika ponadto ze zmian społecznych, jakie zaszły w naszym kraju podczas obowiązywania dotychczasowych regulacji prawnych zawartych w ustawie o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

Potrzeba wprowadzenia nowego dowodu osobistego, potwierdzającego tożsamość obywatela również w postaci elektronicznej, wynika także ze znacznego wzrostu poziomu umiejętności informatycznych społeczeństwa oraz konieczności zapewnienia bezpieczeństwa transakcji zawieranych drogą elektroniczną. Stworzenie bezpiecznego dowodu osobistego, jako powszechnego dokumentu potwierdzającego tożsamość drogą elektroniczną, nie tylko przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa obrotu prawnego, ale ułatwi i usprawni kontakt obywatela z organami administracji, dzięki wprowadzeniu możliwości opatrzenia przesyłanego drogą elektroniczną dokumentu podpisem elektronicznym składanym za pomocą danych zawartych w dowodzie osobistym.

Znaczne zwiększenie funkcjonalności planowanego dowodu osobistego powoduje konieczność rozbudowania regulacji prawnych dotyczących dowodu osobistego, czego skutkiem jest wyodrębnienie unormowań dotyczących tego dokumentu z dotychczasowych regulacji wspólnych z ewidencją ludności. Koncepcja stworzenia odrębnych regulacji prawnych dla ewidencji ludności i dla dowodu osobistego ma na celu zapewnienie przejrzystości przepisów prawa.

Powyższe znalazło odzwierciedlenie w projekcie ustawy o ewidencji ludności, którym uregulowano wyłącznie tematykę dotyczącą ewidencji ludności, a pominięto sprawy związane z dowodem osobistym. Pierwsze czytanie projektu ustawy o ewidencji ludności odbyło się na posiedzeniu plenarnym Sejmu RP w dniu 16 grudnia 2008 r., a obecnie projekt jest przedmiotem prac Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych.

Projekt nowej ustawy o dowodach osobistych został umieszczony w planie pracy Rady Ministrów.

4.2 Cel uchwalenia ustawy o dowodach osobistych

Celem przygotowania projektu nowej ustawy o dowodach osobistych jest stworzenie warunków prawnych do stosowania wielofunkcyjnego, elektronicznego dokumentu tożsamości dającego gwarancję bezpiecznej identyfikacji osób.

Nowy system wydawania dowodów osobistych powinien umożliwiać realizację takich kluczowych postulatów jak: spójność i bezpieczeństwo systemu, wiarygodność dokumentów, integrację rejestrów publicznych, wydawanie wraz z dowodem tożsamości danych służących do składania podpisu elektronicznego oraz zgodność dowodu ze standardami międzynarodowymi..

Aby zapewnić spełnienie powyższych warunków, za najważniejsze założenia konstrukcji systemu wydawania dowodów osobistych należy uznać:

- 1) wydawanie dokumentów w oparciu o system administracji publicznej;
- 2) zapewnienie organom uczestniczącym w procesie wydawania dowodów osobistych dostępu do centralnego rejestru dotyczącego dowodów osobistych;
- 3) zapewnienie wycofywania z obiegu prawnego dokumentów tych osób, które zmieniły dane, w tym określenie zasad unieważniania dowodów osobistych;
- 4) zapewnienie dogodnej dla obywateli odmiejscowionej obsługi, umożliwiającej złożenie wniosku o wydanie dowodu osobistego w dowolnej gminie na terenie kraju, jak również w drodze elektronicznej za pośrednictwem platformy ePUAP;
- 5) zapewnienie przepływu danych w drodze bezpiecznej transmisji teleinformatycznej, z uwzględnieniem wykorzystania sieci Internet;
- 6) odrębność systemu informatycznego wykorzystywanego do wydawania dowodów osobistych w odniesieniu do innych centralnych rejestrów publicznych, przy jednoczesnym zapewnieniu wymiany danych z rejestrem PESEL;
- 7) zapewnienie zachowania poufności, integralności, dostępności, rozliczalności i autentyczności przetwarzanych w systemie informacji

w całym cyklu „życia” dowodu osobistego, w szczególności poprzez centralną personalizację dokumentów;

- 8) oparcie procesu przetwarzania danych o formularze elektroniczne;
- 9) zapewnienie zapisu danych w części elektronicznej i graficznej oraz komunikacji z częścią elektroniczną w standardach właściwych dla uzyskania cech kompatybilnych z międzynarodowym dokumentem podróży;
- 10) zapewnienie elektronicznego uwierzytelnienia dowodu osobistego w systemach teleinformatycznych podmiotów publicznych oraz – w zależności od potrzeb - uwierzytelnienie posiadacza w systemach teleinformatycznych podmiotów publicznych oraz przy dostępie do rejestrów publicznych za pomocą dowodu osobistego;
- 11) zapewnienie obywatelowi możliwości posługiwania się dowodem osobistym w celu składania podpisu osobistego, pozwalającego na dokonywanie czynności prawnych w drodze elektronicznej w podmiotach publicznych;
- 12) zapewnienie możliwości implementacji kwalifikowanego podpisu elektronicznego przez podmiot zewnętrzny w warstwie elektronicznej dowodu osobistego;
- 13) zapewnienie ochrony warstwy elektronicznej dowodu osobistego przed nieuprawnionym dostępem do zapisanych tam danych oraz próbami utworzenia funkcjonalnej kopii warstwy elektronicznej dowodu osobistego;
- 14) stworzenie możliwości implementacji mechanizmu ograniczonej identyfikacji i innych przyszłych funkcjonalności dowodu osobistego;
- 15) zachowanie w rejestrach danych historycznych.

5. Alternatywne środki osiągnięcia celów ustawy o dowodach osobistych.

Alternatywnym środkiem osiągnięcia celów projektowanej ustawy o dowodach osobistych mogłaby być jedynie gruntowna nowelizacja aktualnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych. Niemniej, ze względu na rozpatrywanie przez Sejm projektu ustawy o ewidencji ludności, wyłączającego ze wspólnych regulacji z dowodami osobistymi kwestie związane z ewidencją ludności, niecelowe jest wprowadzanie kolejnej nowelizacji powołanej wyżej ustawy.

Rozważając alternatywne środki osiągnięcia celów projektowanej ustawy należy mieć również na uwadze treść § 84 Zasad techniki prawodawczej stanowiących załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej" (Dz. U. Nr 100, poz. 908), który stanowi: „Jeżeli zmiany wprowadzane w ustawie miałyby być liczne albo miałyby naruszać konstrukcję lub spójność ustawy albo gdy ustawa była już poprzednio wielokrotnie nowelizowana, opracowuje się projekt nowej ustawy.”.

6. Podmioty, na które będzie oddziaływała ustawa.

Biorąc pod uwagę przewidywany zakres regulacji, podmiotami na które będzie oddziaływała ustawa o dowodach osobistych będą:

- 1) obywatele polscy zamieszkali w kraju lub za granicą – w zakresie obowiązku lub uprawnienia do posiadania dowodu osobistego;
- 2) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji – w zakresie prowadzenia rejestru centralnego związanego z dowodami osobistymi, udostępniania informacji z tego rejestru, personalizacji dowodów osobistych, certyfikacji podpisów elektronicznych składanych przy pomocy danych zamieszczonych w dowodzie osobistym w procesie personalizacji, zwierzchniego nadzoru nad sprawami związanymi z wydawaniem dowodów osobistych oraz umożliwienia instalacji podpisu kwalifikowanego i innych funkcjonalności dowodów osobistych;
- 3) organy gmin – w zakresie wydawania dowodów osobistych, w tym przyjmowania wniosków o wydanie dowodu osobistego, wydawania decyzji

administracyjnych związanych z wydawaniem dowodów osobistych oraz unieważniania dowodów osobistych;

- 4) wojewodowie – w zakresie nadzoru nad organami gmin w zakresie wydawania dowodów osobistych;
- 5) konsulowie – w zakresie przyjmowania od obywateli zgłoszeń o utracie i zniszczeniu dowodu osobistego oraz przekazywania do właściwego, ze względu na wydanie dowodu osobistego, organu gminy informacji o konieczności unieważnienia dowodu osobistego;
- 6) podmioty świadczące usługi certyfikacyjne — w związku z udostępnieniem dowodu osobistego jako bezpiecznego urządzenia do składania podpisu elektronicznego na potrzeby implementacji podpisu kwalifikowanego, oraz w związku z wprowadzeniem instytucji podpisu osobistego, która przyczyni się do rozwoju systemów teleinformatycznych podmiotów publicznych, a w konsekwencji do ożywienia rynku usług certyfikacyjnych.

7. Skutki finansowe projektowanej ustawy oraz źródła ich pokrycia.

Środki na finansowanie projektu pl.ID, obejmującego wydawanie dowodów osobistych nowego wzoru, zapewnione są na podstawie umowy pomiędzy Ministrem Rozwoju Regionalnego a Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji, zawartej w dniu 3 czerwca 2009 r., o dofinansowanie projektu „pl.ID – Polska ID karta” ze środków publicznych w ramach 7 osi priorytetowej PO IG „Społeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji”.

Zagwarantowane środki finansowe zapewniają finansowanie kosztów inwestycji, a także kosztów eksploatacji systemu do 2013 r. włącznie, wskazanych w punktach I i II poniżej.

I. Koszty inwestycji.

1. Dostosowanie dwóch wyposażonych w serwery ośrodków przetwarzania danych – 20 955 000 zł,, w tym:

- w roku 2009 – 9 750 000 zł;
- w roku 2010 - 11 205 000 zł

2. Uruchomienie infrastruktury klucza publicznego dla nowych dowodów osobistych, obejmujące wszystkie koszty związane z systemem certyfikowania, w tym budowę centrum certyfikacji – 47 890 000 zł, w tym:

- w roku 2009 – 2 440 000 zł;
- w roku 2010 – 45 450 000 zł.

3. Dostosowanie ewidencji PESEL i centralnej ewidencji gromadzącej dane o dowodach osobistych - 8 540 000 zł. - całość w roku 2010.

4. Budowa szyny rejestrowej, tj. podstawowego mechanizmu udostępniającego dane z rejestrów MSWiA, zapewniającego jednocześnie uwspólnienie sposobów wymiany informacji, pozwalającego na kontrolę nad sposobem wymiany informacji pomiędzy rejestrami a systemami i użytkownikami zewnętrznymi - 38 430 000 zł, w tym:

- w roku 2009 – 3 660 000 zł;
- w roku 2010 – 17 690 000 zł;
- w roku 2011 – 2 440 000 zł;
- w roku 2012 – 14 640 000 zł.

5. Doposażenie gmin w infrastrukturę sprzętowo-systemową - 19 320 000 zł – całość w roku 2010.

6. Przebudowa aplikacji do wydawania nowych dowodów osobistych - 2 440 000 zł, w tym:

- w roku 2009 – 244 000 zł;
- w roku 2010 – 2 196 000 zł.

7. Dostosowanie Centrum Personalizacji Dokumentów do personalizacji nowych dowodów osobistych – 14 300 000 zł - całość w roku 2010.

8. Wsparcie zarządzania projektem i asysta techniczna – 46 604 000 zł, w tym:

- w roku 2009 – 8 296 000 zł;
- w roku 2010 – 9 028 000 zł;
- w latach 2011 - 2013 po 9 760 000 zł.

9. Zakup usług na potrzeby promocji projektu – 5 490 000 zł, w tym:

- w roku 2009 – 549 000 zł;
- w roku 2010 – 1 098 000 zł;
- w roku 2011 – 2 013 000 zł;
- w roku 2012 – 732 000 zł;
- w roku 2013 – 1 098 000 zł.

10. Szkolenia – 18 500 000 zł, w tym:

- w roku 2009 – 2 000 000 zł;
- w roku 2010 – 4 500 000 zł;
- w latach 2011 – 2013 – po 4 000 000 zł.

Ta pozycja zakłada szkolenia pracowników odpowiadających za wdrożenie projektu oraz przyszłych użytkowników. Na potrzeby oszacowania kosztów do studium wykonalności uznano, iż 5 % wydatków kwalifikowanych projektu, pozwoli zabezpieczyć potrzeby szkoleniowe zarówno po stronie zespołu projektowego, jak i przyszłych użytkowników. Zostały one wliczone do kosztów inwestycyjnych z uwagi na fakt, iż są nierozzerwalnie związane ze sprzętem nabywanym na rzecz projektu.

11. Wydatki na zatrudnienie – 8 400 000 zł - po 1 680 000 zł rocznie do 2013 r. Obejmują one 15 etatów w Centrum Projektów Informatycznych MSWiA, dla pracowników, którzy będą prowadzić projekt do zakończenia jego wdrożenia (dlatego koszty te zostały ujęte w części inwestycyjnej).

Łącznie w poszczególnych latach ww. koszty inwestycji będą wynosiły:

- w 2009 r. – 28 619 000 zł;
- w 2010 r. - 135 007 000 zł;
- w 2011 r. – 19 893 000 zł;
- w 2012 r. – 30 812 000 zł;

- w 2013 r. – 16 538 000 zł;

w tym koszty inwestycji obciążające budżet państwa w ramach piętnastoprocentowego udziału w budżecie projektu pl.ID. będą wynosiły odpowiednio:

- w 2009 r. – 4 292 850 zł;

- w 2010 r. – 20 251 050 zł;

- w 2011 r. – 2 983 950 zł;

- w 2012 r. – 4 621 800 zł;

- 2013 r. – 2 480 700 zł.

W sumie ww. koszty inwestycji, w całości pokrywane z budżetu projektu pl.ID, wyniosą – 230 869 000 zł.

Piętnastoprocentowy udział budżetu państwa w kosztach inwestycji przewidzianych w budżecie projektu pl.ID będzie łącznie wynosił 34 630 350 zł. Koszty te będą pokrywane z budżetu państwa z pozycji: Część 42 (sprawy wewnętrzne) – Dział 750 (administracja publiczna).

II. Roczne koszty eksploatacji systemu.

1. Utrzymanie infrastruktury sprzętowo-programowej w gminach – 4 229 000 zł.

2. Utrzymanie rejestrów centralnych i szyn rejestrowych – 12 444 000 zł.

3. Utrzymanie sieci na potrzeby obsługi ośrodków przetwarzania danych – 1 220 000 zł.

4. Utrzymanie infrastruktury klucza publicznego – 6 100 000 zł.

5. Koszty ogólne – 3 749 000 zł.

Pozycja ta ma na celu zabezpieczenie środków na działania, które nie mogą zostać bezpośrednio przyporządkowane do konkretnego produktu lub usługi. Do kategorii kosztów ogólnych zaliczane są koszty administracyjne, monitoringu oraz koszty

zarządzania projektem. Nie mogą one przekraczać 20 % całkowitych wydatków kwalifikowanych projektu pl.ID, tym samym wydatki te związane są przede wszystkim z funkcjonowaniem zespołu projektowego.

W sumie ww. roczne koszty eksploatacji, finansowane z budżetu projektu pl.ID do końca 2013 r., będą wynosić - 27 742 000 zł.

Dodatkowym kosztem ponoszonym, od początku, wyłącznie przez budżet państwa będzie finansowanie utrzymania centrum wsparcia użytkownika – 2 260 000 zł.

Podsumowując:

- 1) koszty eksploatacji w latach 2011-2013 będą obciążały budżet państwa kwotą 6 421 300 – rocznie, na co składać się będzie piętnastoprocentowy udział w kosztach eksploatacji określonych w budżecie projektu pl. ID (4 161 300 zł) oraz koszty utrzymania centrum wsparcia użytkownika, finansowane poza budżetem projektu pl.ID (2 260 000 zł);
- 2) od roku 2014 roczne koszty eksploatacji - w wysokości 30 002 000 zł - ponoszone będą wyłącznie przez budżet państwa.

Koszty te będą pokrywane z budżetu państwa z pozycji: Część 42 (sprawy wewnętrzne) – Dział 750 (administracja publiczna) w ramach wydatków planowanych w ustawie budżetowej na dany rok.

III. Koszty dzierżawy łączy teletransmisyjnych.

Kosztem związanym z eksploatacją nowego systemu wydawania dowodów osobistych będzie koszt dzierżawy łączy teletransmisyjnych wynoszący rocznie 28 800 000 zł. Został on już jednak przewidziany w uzasadnieniu do nowej ustawy o ewidencji ludności (druk sejmowy nr 1371) na stronie 19. Zgodnie z powołanym projektem koszty dzierżawy łączy będą ponosić gminy.

IV. Koszty produkcji dowodów osobistych.

Budżet projektu pl.ID nie przewiduje finansowania kosztów produkcji dowodów. Ponieważ od 1 stycznia 2010 r., zgodnie z ustawą z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. Nr 39, poz. 306), dowody osobiste będą wydawane nieodpłatnie, koszty te w całości będą finansowane środkami z budżetu państwa.

Według wstępnych szacunków koszt blankietu dowodu, jego personalizacji oraz zaimplementowanej części elektronicznej będzie wynosił między 50 a 58 złotych.

Liczby wydanych dowodów, z powodów innych niż ustawowy obowiązek wymiany związany z wprowadzeniem nowego wzoru dowodu osobistego, w latach 2006, 2007, 2008 wynosiły odpowiednio 2 096 522, 2 168 981 i 2 062 307. Liczby te mogą stanowić wartość referencyjną dla określenia liczby dowodów wydawanych z innych przyczyn niż upływ terminu ważności dokumentu (uszkodzenie, utrata, zmiana danych, wydanie po raz pierwszy).

W latach 2011, 2012, 2013, 2014 i 2015 ze względu na upływ dziesięcioletniego terminu ważności dowodów osobistych będzie podlegało wymianie odpowiednio 1 594 198, 2 042 500, 2 854 566, 3 944 153 i 4 026 275 dokumentów tożsamości.

Ustalając wartość mediany na 2 096 522 dla liczby dowodów wydawanych w latach 2006-2008 oraz 2 854 566 dla liczby dowodów, które w latach 2011-2015 będą wymienione z powodu upływu dziesięcioletniego terminu ważności, przez dodanie obydwu tych liczb, można oszacować liczbę produkowanych rocznie dowodów na 4 951 088.

W związku z powyższym, przyjmując, że koszt produkcji jednego dokumentu będzie wynosił między 50 zł a 58 zł, można oszacować minimalny roczny koszt produkcji dowodów osobistych na 247 554 400 zł, a maksymalny na 287 163 104 zł.

Koszty produkcji dowodów osobistych tak jak dotychczas będą pokrywane z pozycji: Część 42 (sprawy wewnętrzne) – Dział 750 (administracja publiczna) – Rozdział 750 – 70 (Centrum Personalizacji Dokumentów) w ramach wydatków planowanych w ustawie budżetowej na dany rok.

V. Dodatkowe skutki finansowe.

Koszty ponoszone dotychczas przez budżet państwa w związku z eksploatacją systemu wydawania i produkcją dowodów osobistych przedstawiono w tabeli poniżej.

ROK	KOSZT ZAKUPU DOKUMENTÓW	LICZBA SPERSONALIZOWANYCH DOKUMENTÓW	JEDNOSTKO WY KOSZT PERSONALIZACJI	KOSZT EKSPLOATACJI	CAŁKOWITE KOSZTY
2001	30 587 840,00	1 800 370	1,71	3 078 632,7	33 666 472,7
2002	49 685 680,96	2 262 452	2,21	5 000 018,92	54 687 699,82
2003	84 365 578,64	3 978 906	1,4	5 570 468,4	89 936 047,04
2004	112 966 944,32	4 982 791	2,55	12 706 117,1	125 673 061,42
2005	77 204 606,08	4 579 304	4,99	22 850 727,0	100 053 335,07
2006	90 320 777,28	5 434 800	3,26	17 717 448,0	108 038 225,28
2007	178 186 935,08	8 910 478	3,60	32 077 720,8	210 264 654,88
2008	68 204 151,12	3 926 232	5,14	20 180 832,5	88 384 983,68
2009	27 738 554,39	1 720 943	11,83	20 358 755,7	48 097 310,09

Ustalając, na podstawie przedstawionych wyżej danych, wartość mediany na 89 936 047 zł można oszacować wielkość dodatkowych kosztów ponoszonych przez budżet państwa w związku z eksploatacją systemu wydawania i produkcji nowych dowodów osobistych w latach 2011-2013 minimalnie na 164 039 653 zł, a maksymalnie na 203 648 357 zł – rocznie.

Po uwzględnieniu nakładów inwestycyjnych roczne dodatkowe koszty, w pierwszych trzech latach funkcjonowania nowego systemu, można oszacować:

- 1) w 2011 r. – minimalnie na 167 023 603 zł, maksymalnie na 206 632 307 zł;
- 2) w 2012 r. - minimalnie na 168 661 453 zł, maksymalnie na 208 270 157 zł;
- 3) w 2013 r. - minimalnie na 166 520 353 zł, maksymalnie na 206 129 057 zł.

Od roku 2014, po przeniesieniu wszystkich kosztów eksploatacji na budżet państwa i zakończeniu inwestycji, kwoty te odpowiednio mogą wynosić od 187 620 353 zł do 227 229 057 zł - rocznie.

Koszty te będą pokrywane z budżetu państwa z pozycji: Część 42 (sprawy wewnętrzne) – Dział 750 (administracja publiczna).

Wejście w życie nowej ustawy o dowodach osobistych nie będzie skutkowało zwiększeniem nakładów ponoszonych przez gminy w związku z realizacją zadań związanych z wydawaniem dowodów osobistych (uzasadnienie zawarto w części 2 punktu 15.1 - Ocena Skutków Regulacji).

VI. Koszty udostępniania danych.

Za udostępnianie danych gromadzonych w rejestrach będą pobierane od podmiotów innych, niż wskazane w katalogu zawartym w ustawie (np. podmioty realizujące zadania publiczne, organy ścigania), opłaty określone w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wysokości oraz sposobu uiszczania opłat za udostępnienie jednostkowych danych z Rejestru Dowodów Osobistych, a także za udostępnianie danych za pomocą urządzeń teletransmisji.

8. Podmiotowy i przedmiotowy zakres ustawy o dowodach osobistych.

Nowy wzór dowodu osobistego, oprócz warstwy graficznej pozwalającej na potwierdzenie tożsamości osoby, będzie także posiadał warstwę elektroniczną. Funkcjonalności umieszczone w części elektronicznej nie będą stanowiły katalogu zamkniętego, a co za tym idzie, w miarę potrzeb wskazanych w przepisach innych ustaw, ich zawartość będzie mogła być uzupełniana o dane niezbędne do realizacji określonych praw i obowiązków obywateli. Warstwa elektroniczna dokumentu zapewni mu także dodatkową funkcjonalność, umożliwiającą potwierdzanie tożsamości osoby dokonującej czynności drogą elektroniczną oraz potwierdzanie autentyczności dowodu osobistego i prawdziwości danych z warstwy graficznej.

Niezależnie od przyjętej formy dokument tożsamości bezsprzecznie musi być wydawany w taki sposób, aby dane w nim zamieszczane były informacjami wiarygodnymi zwłaszcza, iż w polskim systemie prawa dowód osobisty pełni

szczególną rolę, będąc dokumentem referencyjnym (wyjściowym) do wydawania innych dokumentów zawierających dane określające tożsamość osoby. Dlatego też, źródłem danych zawartych w dowodzie osobistym winien być rejestr PESEL, jako jedyny centralny rejestr zasilany bezpośrednio przez właściwe organy administracji publicznej rejestrujące zdarzenia tworzące lub zmieniające dane związane z tożsamością osoby i jej statusem administracyjno-prawnym. Nie oznacza to jednak konieczności osadzenia prawnego wydawania dowodów osobistych w ustawie regulującej funkcjonowanie rejestru PESEL. Wydawanie dokumentu w wersji elektronicznej opierać się będzie na współpracującym z rejestrem PESEL, ale od niego odrębnym, systemie informatycznym, gromadzącym dane o dowodach osobistych i wnioskach o wydanie dowodu osobistego, natomiast w części dotyczącej danych osobowych – weryfikującym na bieżąco ich prawidłowość w oparciu o rejestr PESEL.

Ustawa wprowadzi, względem dziś obowiązujących przepisów, zmianę właściwości organu w zakresie wydawania dowodów osobistych. Właściwym do wydania dowodu osobistego będzie organ dowolnej gminy na terytorium kraju. Takie rozwiązanie wprowadzi znaczące udogodnienie dla obywateli, jakim będzie odmiejszczenie procedury wydawania dowodu osobistego.

Wydawanie dowodów osobistych będzie wykonywane przez gminy jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, na co gminy otrzymywać będą, tak jak dotychczas, dotacje celowe z budżetu Państwa.

Nowa ustawa zmieni także, w stosunku do obowiązujących obecnie regulacji, katalog osób uprawnionych i obowiązanych do posiadania dowodu osobistego.

Regulacje zawarte w nowej ustawie będą miały wpływ na prowadzenie rejestrów centralnych i komunikację pomiędzy nimi.

Ponadto, ustawa będzie przewidywać, że w sprawach w niej nieuregulowanych będą miały zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Biorąc pod uwagę powyższe, nowa ustawa określać będzie w szczególności:

- 1) definicję dowodu osobistego;
- 2) osoby uprawnione lub obowiązane do posiadania dowodu osobistego;

- 3) zakres danych zawartych w dowodzie osobistym;
- 4) zasady wydawania dowodu osobistego (w tym właściwość organów do wydania dokumentu oraz zasady prowadzenia rejestrów);
- 5) zasady unieważniania dowodów osobistych;
- 6) zakres danych gromadzonych w rejestrach;
- 7) zasady udostępniania danych gromadzonych w rejestrach dotyczących dowodów osobistych;
- 8) zasady funkcjonowania warstwy elektronicznej;
- 9) podział kompetencji pomiędzy poszczególne organy;
- 10) zasady postępowania z dokumentacją dowodową.

9. Kwestie związane z przepisami merytorycznymi.

9.1 Definicja dowodu osobistego

Dowód osobisty będzie dokumentem:

- 1) wydawanym jednej osobie i zawierającym dane wyłącznie tej osoby;
- 2) potwierdzającym tożsamość i obywatelstwo polskie osoby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych państw członkowskich Unii Europejskiej, państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej oraz państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, których obywatele mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi oraz na podstawie jednostronnych decyzji innych państw, uznających ten dokument za wystarczający do przekraczania ich granic;

- 3) uprawniającym do przekraczania granic państw członkowskich Unii Europejskiej, państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego nienależących do Unii Europejskiej oraz państw niebędących stronami umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, których obywatele mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi oraz na podstawie jednostronnych decyzji innych państw, uznających ten dokument za wystarczający do przekraczania ich granic;
- 4) umożliwiającym uwierzytelnienie dowodu osobistego w systemach teleinformatycznych podmiotów publicznych oraz – w zależności od potrzeb - uwierzytelnienie posiadacza w systemach teleinformatycznych podmiotów publicznych oraz przy dostępie do rejestrów publicznych, jak również – ograniczoną identyfikację;
- 5) aktywnie potwierdzającym prawdziwość danych z warstwy graficznej, przez udostępnianie ich wiarygodnej kopii zawartej w warstwie elektronicznej - dla uprawnionych organów lub za zgodą obywatela;
- 6) umożliwiającym instalację danych służących do składania podpisu kwalifikowanego.

Uzasadnienie

Wydawanie dowodu osobistego wyłącznie dla jednej osoby oraz zawierającego dane wyłącznie tej osoby stanowi realizację zasady jedna osoba – jeden dokument. Wzór dla przyjętego rozwiązania stanowi rozporządzenie Rady (WE) Nr 2252/2004 z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie norm dotyczących zabezpieczeń i danych biometrycznych w paszportach i dokumentach podróży wydawanych przez Państwa Członkowskie (Dz. U. UE. Seria L. tom 385, str. 1) w brzmieniu nadanym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 444/09 z dnia 28 maja 2009 r. zmieniającym rozporządzenie Rady (WE) Nr 2252/2004 z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie norm dotyczących zabezpieczeń i danych biometrycznych w paszportach i dokumentach podróży wydawanych przez Państwa Członkowskie (Dz. U. UE. Seria L, tom 444, str. 1). Nie oznacza to jednak obowiązku wprowadzenia danych biometrycznych do dowodów osobistych. Na gruncie

powołanego wyżej rozporządzenia kategoria dokumentów podróży nie jest tożsama z kategorią dowodów osobistych. Wprawdzie dowód osobisty będzie dokumentem uprawniającym obywateli polskich do przekraczania granic państw trzecich, które na podstawie jednostronnych decyzji uznają ten dokument za wystarczający do przekraczania ich granicy (np. Chorwacja, Bośnia i Hercegowina), jednakże nie jako dokument podróży, ale jako narodowy dokument potwierdzający tożsamość i obywatelstwo osoby.

Format i wymiary dokumentu nie ulegną zmianie w stosunku do obecnie obowiązujących rozwiązań, tj. § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 lutego 2009 r. w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich unieważniania, wymiany, zwrotu lub utraty (Dz. U. Nr 47, poz.384). Dowód osobisty będzie miał formę karty identyfikacyjnej o wymiarach 54 x 85 mm, tj. będzie dokumentem formatu ID1.

Przewiduje się, że dowód osobisty będzie udostępniał dane z warstwy elektronicznej w celu ich porównania z danymi zawartymi w warstwie graficznej, a także dla lepszej identyfikacji osoby: wyświetlone na monitorze zdjęcie pobrane z warstwy graficznej będzie znacznie czytelniejsze, niż to umieszczone w warstwie graficznej dowodu osobistego.

Część graficzna zawierająca wizerunek osoby oraz jej dane osobowe, tak jak dzisiaj, będzie służyła potwierdzaniu tożsamości przy codziennych czynnościach administracyjnych i prawnych.

9.2 Zawartość dowodu osobistego

Dane w dowodzie osobistym będą zamieszczane w warstwie graficznej i warstwie elektronicznej.

9.2.1 Warstwa graficzna dowodu osobistego

Warstwa graficzna dowodu osobistego będzie zawierać:

1) dane dotyczące osoby:

- a) nazwisko,
- b) imię (imiona),
- c) nazwisko rodowe,
- d) imiona rodziców,
- e) datę i miejsce urodzenia (miejscowość),
- f) płeć,
- g) wizerunek twarzy,
- h) numer PESEL,
- i) obywatelstwo;

2) dane dotyczące dokumentu:

- a) seria i numer dokumentu;
- b) data wydania;
- c) data ważności;
- d) oznaczenie organu wydającego dokument.

9.2.2 Warstwa elektroniczna dowodu osobistego

1. Warstwa elektroniczna dowodu osobistego będzie zawierała:

- 1) dane zawarte w części graficznej dowodu osobistego zapisane w postaci elektronicznej wraz z danymi uwierzytelniającymi te dane;
- 2) dane służące do składania informacji uwierzytelniającej opatrzonej certyfikatem dowodu osobistego, dane służące do składania podpisu osobistego opatrzonego certyfikatem osobistym lub certyfikatem ograniczonej identyfikacji oraz przestrzeń umożliwiającą fakultatywne zamieszczenie danych umożliwiających składanie kwalifikowanego podpisu elektronicznego opatrzonego certyfikatem kwalifikowanym.

2. Minister będzie świadczył usługi certyfikacyjne na potrzeby dowodów osobistych, z wyłączeniem usług związanych z wydawaniem certyfikatów kwalifikowanych w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym.
3. Rozporządzenie określi wymagania techniczne dla warstwy elektronicznej dowodu osobistego oraz protokołu komunikacji elektronicznej z dowodem osobistym, kierując się potrzebą zapewnienia interoperacyjności w ramach Unii Europejskiej.
4. Minister w sytuacji, gdy będzie istniało niebezpieczeństwo naruszenia praw obywateli, będzie mógł na czas określony wyłączyć możliwość wykorzystania części lub całości elektronicznych funkcjonalności dowodu osobistego. Wyłączenie będzie dotyczyć możliwości korzystania z funkcjonalności przez wszystkich obywateli lub grupy posiadaczy dowodów osobistych o tych samych cechach zabezpieczeń. Nie będzie dopuszczalne podejmowanie w tym zakresie decyzji indywidualnych.
5. Minister wyłączając możliwość wykorzystania części lub całości elektronicznych funkcjonalności dowodu osobistego może podjąć decyzję o skróceniu terminu ważności dowodów osobistych, o których mowa w pkt 4, mając na względzie liczbę dowodów osobistych, których dotyczy wyłączenie funkcjonalności oraz względy ekonomiczne i możliwości technologiczne w odniesieniu do personalizacji.
6. Warstwa elektroniczna dowodu osobistego powinna zawierać komponenty spełniające wymagania stawiane bezpiecznym urządzeniom do składania podpisu elektronicznego. Składanie informacji uwierzytelniającej, podpisu osobistego, podpisu kwalifikowanego, oraz ograniczonego uwierzytelniania odbywa się za pomocą tych komponentów.

7. Własności warstwy elektronicznej dowodu osobistego oraz elektronicznego uwierzytelniania powinny dawać rękojmię, iż praktycznie niemożliwe jest utworzenie funkcjonującej kopii warstwy elektronicznej dowodu osobistego przy zastosowaniu aktualnie dostępnych technologii.
8. Dane posiadacza zapisane w warstwie elektronicznej dowodu osobistego powinny być zabezpieczone w sposób umożliwiający stwierdzenie, iż ich treść została utworzona przez wydającego dowód osobisty.

9.2.2.1 Certyfikat dowodu osobistego

1. Certyfikat dowodu osobistego będzie obejmował następujące dane:
  - 1) niepowtarzalny identyfikator;
  - 2) informację, że dane stosowane są zgodnie z określoną polityką certyfikacji;
  - 3) informację, że podmiotem świadczącym usługi certyfikacyjne jest minister właściwy do spraw wewnętrznych;
  - 4) serię i numer dowodu osobistego;
  - 5) dane służące do weryfikacji informacji uwierzytelniającej;
  - 6) oznaczenie początku i końca okresu ważności certyfikatu.
2. Ważność certyfikatu dowodu osobistego będzie tożsama z ważnością dowodu osobistego.
3. Ważności certyfikatu dowodu osobistego nie będzie można zawiesić.

9.2.2.2 Certyfikat podpisu osobistego

1. Certyfikat podpisu osobistego będzie obejmował następujące dane:
  - 1) niepowtarzalny identyfikator;
  - 2) informację, że dane stosowane są zgodnie z określoną polityką certyfikacji;
  - 3) informację, że podmiotem świadczącym usługi certyfikacyjne jest minister właściwy do spraw wewnętrznych;
  - 4) imię (imiona), nazwisko oraz numer PESEL osoby składającej podpis osobisty;
  - 5) dane służące do weryfikacji podpisu osobistego;
  - 6) oznaczenie początku i końca okresu ważności certyfikatu.
2. Okres ważności certyfikatu podpisu osobistego będzie tożsamy z terminem ważności dowodu osobistego.
3. Unieważnienie dowodu osobistego będzie powodowało unieważnienie certyfikatu podpisu osobistego.
4. Ważność certyfikatu podpisu osobistego będzie można zawiesić i wznowić.
5. Dowód osobisty wydawany osobom nieposiadającym pełnej zdolności do czynności prawnych nie powinien umożliwiać składania podpisu osobistego chyba, że ograniczenie zdolności do czynności prawnych będzie wynikało z niepełnoletności.
6. Złożenie podpisu osobistego wymaga zgody posiadacza.

9.2.2.3 Certyfikat ograniczonej identyfikacji

1. Certyfikat ograniczonej identyfikacji będzie obejmował następujące dane:
  - 1) niepowtarzalny identyfikator;
  - 2) informację, że dane stosowane są zgodnie z określoną polityką certyfikacji;
  - 3) informację, że podmiotem świadczącym usługi certyfikacyjne jest minister właściwy do spraw wewnętrznych;
  - 4) dane służące ograniczonej identyfikacji osoby składającej podpis elektroniczny;
  - 5) dane służące do weryfikacji podpisu elektronicznego;
  - 6) oznaczenie początku i końca okresu ważności certyfikatu.
2. Okres ważności certyfikatu ograniczonej identyfikacji będzie tożsamy z terminem ważności dowodu osobistego.
3. Unieważnienie dowodu osobistego będzie powodowało unieważnienie certyfikatu ograniczonej identyfikacji.
4. Ważność certyfikatu ograniczonej identyfikacji będzie można zawiesić i wznowić.
5. Wykorzystanie ograniczonej identyfikacji wymaga zgody posiadacza.
6. Aktywacja certyfikatu ograniczonej identyfikacji będzie mogła nastąpić wyłącznie w przypadku, jeżeli przepisy szczególne będą zezwalały na użycie podpisu elektronicznego opatrzonego takim certyfikatem.

9.2.2.4 Certyfikat podpisu kwalifikowanego

1. Podmiot dokonujący instalacji podpisu kwalifikowanego odpowiada wobec posiadacza dowodu oraz wobec Państwa za prawidłowe wykonanie czynności instalacji.
2. Instalacja podpisu kwalifikowanego odbywa się na ryzyko posiadacza dowodu osobistego oraz podmiotu kwalifikowanego. Użytkowanie podpisu kwalifikowanego zaimplementowanego w dowodzie osobistym odbywa się na ryzyko posiadacza dowodu osobistego.
3. Państwo nie będzie ponosiło odpowiedzialności za konieczność zakupu nowego podpisu kwalifikowanego w przypadku uszkodzenia dowodu osobistego w procesie instalacji podpisu kwalifikowanego lub użytkowania dowodu osobistego, w którym taki podpis został zainstalowany.
4. Rozporządzenie określi wymagania techniczne dla instalacji podpisu kwalifikowanego w dowodzie osobistym.

9.2.2.5 Instalacja dodatkowych funkcjonalności

1. Warstwa elektroniczna dowodu osobistego będzie zawierała przestrzeń umożliwiającą implementację dodatkowych funkcjonalności.
2. Wprowadzenie nowych funkcjonalności dowodu osobistego może nastąpić wyłącznie na podstawie przepisów szczególnych.
3. Jeżeli nowe funkcjonalności dowodu osobistego będą skutkowały zmianą zakresu danych zamieszczanych w dowodzie osobistym warunkiem ich zamieszczenia będzie zmiana przepisów ustawy o dowodach osobistych w części dotyczącej danych zawartych w dowodzie osobistym.

Uzasadnienie

Zakres danych, które zostaną zamieszczone w dowodzie osobistym pozwoli na jednoznaczną identyfikację obywatela, niezależnie od sposobu wykorzystania tego dokumentu (jako karty identyfikacyjnej, czy też do identyfikacji w drodze elektronicznej).

Zamieszczenie w dowodzie osobistym danych dotyczących obywatelstwa ma na celu ułatwienie posługiwania się dowodem osobistym jako dokumentem podróży. Identyfikacja przynależności państwowej osoby posługującej się polskim dowodem osobistym w innych krajach Unii Europejskiej w chwili obecnej nastęrcza wiele trudności funkcjonariuszom i urzędnikom tych państw. Spowodowane jest to brakiem bezpośredniego zamieszczenia w dowodzie osobistym informacji o obywatelstwie. Pośrednie wskazanie obywatelstwa poprzez podanie wyłącznie nazwy państwa wydającego dokument (Rzeczpospolita Polska) nie przesądza, że osoba posługująca się danym dowodem osobistym jest obywatelem polskim, gdyż niektóre państwa europejskie wydają dokumenty tożsamości również obcokrajowcom (np. Włochy, Portugalia). Zamieszczenie w dowodzie osobistym danych dotyczących obywatelstwa pozwoli wyeliminować te trudności.

Zrezygnowano z zamieszczania w dowodzie osobistym rysopisu jego posiadacza. Zamieszczanie w dotychczas wydawanych dowodach osobistych rysopisu służyło łatwiejszej identyfikacji osoby, aczkolwiek od lat budziło też kontrowersje dotyczące określania koloru oczu (który może być zmieniany przy wykorzystaniu szkieł kontaktowych), czy też zmieniającego się, na przestrzeni lat, wzrostu posiadacza dokumentu oraz nie weryfikowania tej informacji.

Nie przewiduje się zróżnicowania graficznego dowodów osobistych ze względu na pełnoletność i niepełnoletność. Przyjęcie przeciwnego rozwiązania wiązałoby się ze znacznym wzrostem kosztów wydawania dowodów osobistych ponoszonych przez budżet państwa. Pod względem technicznym wydawanie dwóch różnych wersji graficznych tego samego dokumentu jest tożsame z wprowadzeniem dwóch różnych dokumentów, co istotnie zwiększa koszty produkcji i personalizacji dokumentów. Ponadto wprowadzenie odrębnego wzoru dowodu osobistego dla osób niepełnoletnich oznaczałoby możliwość posługiwania się takim dokumentem wyłącznie do ukończenia 18 lat. W związku z tym, w przypadku wydania dowodu osobistego siedemnastolatki, okres użytkowania dokumentu tożsamości wynosiłby około roku, co byłoby nieuzasadnione ekonomicznie.

Przewidziano, że w warstwie elektronicznej dowodu osobistego umieszczone zostaną trzy rodzaje danych pozwalających na składanie podpisów elektronicznych i powiązane z nimi certyfikaty: certyfikat dowodu osobistego, certyfikat podpisu osobistego oraz certyfikat ograniczonej identyfikacji.

Podstawowym przeznaczeniem certyfikatu dowodu osobistego jest zabezpieczenie dowodu przed sfałszowaniem: ważne będą tylko te dokumenty, które będą w stanie złożyć informację uwierzytelniającą potwierdzoną ważnym certyfikatem dowodu osobistego. Do złożenia informacji uwierzytelniającej nie będzie wymagana ingerencja posiadacza dowodu, tzn. dowód będzie składał informację uwierzytelniającą na każde żądanie, po połączeniu z czytnikiem. Drugą istotną funkcją certyfikatu dowodu osobistego będzie potwierdzanie prawdziwości danych udostępnianych z warstwy elektronicznej dowodu. Do takiego udostępnienia danych konieczne jednak będzie posiadanie uprawnień do legitymowania obywateli (określonych w innych przepisach prawa) lub świadome działanie posiadacza dowodu, tzn. podanie danych znanych tylko posiadaczowi (tzw. PIN).

Certyfikat podpisu osobistego pełnić będzie dwie podstawowe funkcje : uwierzytelnienie obywatela w systemach teleinformatycznych (tzn. zapewnienie systemów – np. rejestrów, że uzyskały kontakt z konkretną osobą) oraz zapewnienie, że dokumenty przesyłane drogą elektroniczną zostały sporządzone (podpisane) przez konkretną osobę. W przeciwieństwie do informacji uwierzytelniającej dowód, do złożenia podpisu osobistego wymagana będzie aktywność jego właściciela : podpisu osobistego nie można będzie złożyć bez podania informacji znanych tylko jego posiadaczowi (tzw. PIN). Wykorzystanie dowodu osobistego do składania podpisu osobistego wymaga określenia ogólnych ram prawnych. Jako generalną zasadę należy przyjąć, że jakkolwiek nie jest nakładany zakaz wykorzystania podpisu osobistego poza obszarem publicznym, to Państwo nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności za użytkowanie podpisu osobistego w tym obszarze. Podejście to wynika z zastosowania odmiennej oceny ryzyka w stosunkach cywilno-prawnych niż w stosunkach pomiędzy osobą fizyczną a podmiotami publicznymi.

Certyfikat ograniczonej identyfikacji nie posiada obecnie przewidzianych prawem zastosowań i stanowi narzędzie, którego wykorzystanie będzie możliwe w przyszłości. Jego funkcjonowanie będzie analogiczne do funkcjonowania podpisu osobistego z tą różnicą, że nie będzie identyfikował żadnej konkretnej osoby, a jedynie potwierdzał, że podpis został świadomie złożony przez posiadacza dowodu osobistego (dlatego do jego złożenia konieczne będzie podanie informacji znanych tylko jego posiadaczowi). Przewidywany zakres przyszłych zastosowań może objąć

np. instytucję świadka koronnego lub ograniczenie liczby niepożądanych listów elektronicznych (tzw. spam).

Zakres danych zawartych w certyfikacie podpisu osobistego został określony zgodnie z wymaganiami interoperacyjności dla szerokiego zastosowania dokumentów tożsamości, które wskazują na konieczność definiowania profili certyfikatów z minimalną liczbą składników.

Profile certyfikatów w zastosowaniach elektronicznych dokumentów są istotnym elementem interoperacyjności, zarówno w zakresie kompatybilności pomiędzy różnymi rozwiązaniami technicznymi, jak i umożliwienia posługiwania się tym dokumentem w transgranicznych relacjach obywatel - administracja. Wieloletnie doświadczenie w posługiwaniu się w systemach teleinformatycznych modelem infrastruktury klucza publicznego, opartym na certyfikacie klucza publicznego, wykazało, że nadmierna elastyczność formatów certyfikatów cyfrowych prowadzi do znacznego ich rozszerzania o składniki przydatne dla danej dziedziny zastosowania, ale utrudniające posługiwanie się tymi certyfikatami w innych zastosowaniach. Mając powyższe na uwadze, dominującym aktualnie trendem w zakresie definiowania profili certyfikatów cyfrowych przeznaczonych do maksymalnie szerokiego stosowania, jest powściągliwość w umieszczaniu wewnątrz certyfikatu nadmiaru dodatkowych elementów.

Ze względu na charakter dowodu osobistego jako dokumentu tożsamości, termin ważności certyfikatu podpisu osobistego musi być taki sam, jak termin ważności całego dokumentu.

W dowodach osobistych wydawanych osobom nieposiadającym pełnej zdolności do czynności prawnych funkcjonalność podpisu osobistego nie będzie mogła być aktywna, co ma uniemożliwić samodzielny kontakt takich osób, w postaci dokumentu elektronicznego, z organami administracji publicznej.

Wyłączenie z ww. zasady małoletnich posiadających ograniczoną zdolność do czynności prawnych wynika z faktu, że certyfikat podpisu osobistego zawiera, znajdującą się w numerze PESEL, datę urodzenia, co pozwoli wszystkim systemom teleinformatycznym na stwierdzenie faktu niepełnoletności osoby, która będzie się w nich uwierzytelniała z wykorzystaniem podpisu osobistego i reakcją adekwatną do wieku tej osoby. Wyłączenie takie nie powoduje więc

żadnych zagrożeń związanych ze składaniem podpisu osobistego przez małoletnich, a jednocześnie pozwala na wykorzystanie przez nich podpisu w szerokim wachlarzu zastosowań – od postępowań sądowych, w których małoletni mogą być stroną, zastosowań komercyjnych (np. małoletni może posiadać konto bankowe od 13go roku życia), na podstawie jednostronnych decyzji odpowiednich podmiotów.

W związku z przyjęciem, że dane służące do identyfikacji dokumentu oraz dane służące do składania i weryfikowania podpisu osobistego będą użytkowane przez cały okres ważności dowodu osobistego (czyli z zasady przez 10 lat) należy przyjąć rozwiązanie szczególne, które umożliwi niezwłoczną reakcję na sytuację zagrożenia dla bezpieczeństwa danych przechowywanych w postaci elektronicznej w systemie teleinformatycznym obsługującym proces weryfikacji. Źródeł takiego zagrożenia nie da się przewidzieć i precyzyjnie opisać dla tak długiego przedziału czasu – może nastąpić np. kompromitacja algorytmów lub grup kluczy szyfrujących. Przykładową reakcją na takie zdarzenie może być – zależnie od okoliczności i skali problemu – skrócenie terminu ważności dowodów osobistych dla określonych grup dokumentów lub wprowadzenie zasady, że dokumenty te zachowują ważność mimo, że nie są w stanie złożyć ważnej informacji uwierzytelniającej.

Ustawa powinna również określać ramy prawne implementacji podpisu kwalifikowanego za pomocą dowodu osobistego. Istotną kwestią jest rozstrzygnięcie, czy wady techniczne dowodu osobistego i konieczność jego unieważnienia pociągają za sobą konieczność wyrównania szkód posiadaczowi dowodu składającemu w nim dane do składania kwalifikowanego podpisu elektronicznego. Wskutek wady dowodu osobistego dane te zostają bowiem bezpowrotnie stracone.

Ponieważ w przyszłości konieczne może okazać się wykorzystanie warstwy elektronicznej do innych nowych celów, sformułowano ogólne ramy dla wprowadzania nowych funkcjonalności.

9.3 Osoby obowiązane i uprawnione do posiadania dowodu osobistego

1. Dowód osobisty będzie wydawany wyłącznie obywatelom polskim.

2. Dowód będzie wydawany osobom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2a Prawo do posiadania dowodu osobistego będzie posiadał każdy obywatel polski z chwilą urodzenia, obowiązek będzie dotyczył tych uprawnionych, którzy uzyskali pełnoletność.

3. Terminy ważności dowodu osobistego:

- 1) dla osób powyżej piątego roku życia – 10 lat;
- 2) dla osób poniżej piątego roku życia - 5 lat.

Uzasadnienie

Ograniczenie wydawania dowodów osobistych wyłącznie do obywateli polskich wynika stąd, że jedną z funkcji dowodu osobistego będzie potwierdzanie obywatelstwa polskiego.

Obowiązek posiadania dowodu osobistego będzie obejmował pełnoletnich obywateli polskich zamieszkujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast wszyscy pozostali obywatele polscy będą mogli otrzymać dowód osobisty, jeśli wyrażą taką wolę.

Uprawnienie do posiadania dowodu osobistego przez obywateli polskich zamieszkujących poza granicami kraju wynika bezpośrednio z art. 32 Konstytucji⁴, zgodnie z którym nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

9.4 Złożenie wniosku o wydanie dowodu osobistego i odbiór dokumentu.

9.4.1 Złożenie wniosku o wydanie dowodu osobistego

---

⁴ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. z późn. zm.)

1. Wniosek o wydanie dowodu osobistego będzie mogła złożyć osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych.
2. Osoba, która będzie obowiązana do wystąpienia o dowód osobisty w związku z ukończeniem 18 roku życia, będzie mogła samodzielnie złożyć wniosek o wydanie dowodu osobistego przed ukończeniem 18 roku życia, nie wcześniej jednak niż 30 dni przed datą osiemnastych urodzin.
3. W imieniu ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego osoby nie posiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych, nie spełniającej warunku wskazanego w punkcie 2, wniosek będzie składał odpowiednio rodzic, opiekun prawny lub kurator.
4. Wnioskodawca będzie mógł skorzystać z jednej z następujących postaci złożenia wniosku:
  - 1) papierowej – polegającej na wypełnieniu formularza wniosku przez wnioskodawcę i osobistym złożeniu go w organie gminy;
  - 2) ustnej – polegającej na wyrażeniu przez wnioskodawcę w siedzibie organu gminy żądania sporządzenia wniosku na podstawie danych zawartych w rejestrach publicznych oraz otrzymanych od wnioskodawcy;
  - 3) elektronicznej – polegającej na złożeniu przez wnioskodawcę w organie gminy, za pośrednictwem platformy ePUAP, elektronicznego formularza wniosku o wydanie dowodu osobistego.
5. O niemożności złożenia wniosku w sposób opisany powyżej, spowodowanej chorobą, niepełnosprawnością lub inną niedającą się pokonać przeszkodą, będzie należało zawiadomić organ gminy, który zapewni przyjęcie wniosku w miejscu pobytu tej osoby, jeżeli pozwolą na to okoliczności, w jakich się ona znajduje. Złożenie wniosku w tym trybie będzie mogło nastąpić wyłącznie w postaci papierowej. W przypadku, gdy złożenie wniosku w tym trybie okaże

się nieuzasadnione, urzędnik odmówi przyjęcia wniosku w miejscu wskazanym przez wnioskodawcę oraz pouczy go o konieczności złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego osobiście w organie gminy lub drogą elektroniczną.

6. Złożenie w postaci papierowej lub w postaci ustnej wniosku o wydanie dowodu osobistego dla osoby nie posiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych będzie wymagało obecności tej osoby przy składaniu wniosku lub przy odbiorze dowodu osobistego, z wyjątkiem osób, które nie ukończyły 5 roku życia.
7. Wniosek składany w postaci ustnej będzie drukowany, a następnie podpisywany przez wnioskodawcę.
8. Wniosek składany w postaci elektronicznej będzie uwierzytelniany na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z 2006 r. Nr 12, poz. 65 i Nr 73, poz. 501 oraz z 2008 r. Nr 127, poz. 817).
9. Wnioskodawca będzie otrzymywał potwierdzenie złożenia wniosku o wydanie dowodu osobistego, zawierające przewidywaną datę odbioru dowodu osobistego.
10. W przypadku stwierdzenia braków formalnych wniosku (brak adresu, fotografii) będzie miał zastosowanie art. 64 Kodeksu postępowania administracyjnego.
11. Dane zawarte w składanym przez obywatela wniosku będą weryfikowane z danymi zawartymi w rejestrach PESEL i RDO. W przypadku rozbieżności danych zawartych we wniosku z danymi zawartymi w rejestrach urzędnik obowiązany będzie do wyjaśnienia istniejących rozbieżności na podstawie wszelkich znanych z urzędu danych. W przypadku braku możliwości usunięcia

rozbieżności urzędnik, na zasadzie art. 50 Kodeksu postępowania administracyjnego będzie wzywał obywatela do przedłożenia dokumentów potwierdzających dane zawarte we wniosku.

12. Złożenie nowego wniosku o wydanie dowodu osobistego będzie możliwe dopiero po zakończeniu postępowania wszczętego uprzednio złożonym wnioskiem.

Uzasadnienie

Szczegółowe określenie katalogu osób mogących składać wnioski o wydanie dowodu osobistego ma na celu wyraźne wskazanie, że wnioskodawcą może być osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych.

Wprowadzenie wyjątku od tej zasady ma na celu umożliwienie realizacji wymogu posiadania dowodu osobistego już od dnia w którym wnioskodawca ukończy 18 rok życia. Wiąże się to przede wszystkim ze szczególną rolą dowodu osobistego w polskim porządku prawnym.

Zróżnicowanie postaci składania wniosku +ma na celu ułatwienie obywatelowi występowania o wydanie dowodu osobistego.

9.4.2 Wniosek o wydanie dowodu osobistego

1. Wniosek o wydanie dowodu osobistego będzie zawierał następujące dane:
  - 1) numer PESEL;
  - 2) nazwisko i imię (imiona);
  - 3) nazwisko rodowe;
  - 4) imię ojca;
  - 5) imię i nazwisko rodowe matki;
  - 6) datę i miejsce urodzenia;
  - 7) płeć;

- 8) obywatelstwo;
- 9) powód ubiegania się o wydanie dowodu osobistego;
- 10) adres do kontaktów z urzędem, w tym opcjonalnie adres poczty elektronicznej i numer telefonu w ruchomej publicznej sieci telefonicznej;
- 11) własnoręczny czytelny podpis wnioskodawcy
- 12) pouczenie o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

- 2. W przypadku braku możliwości złożenia podpisu przez wnioskodawcę, na wniosku będzie zamieszczać się adnotację o braku możliwości złożenia podpisu.
- 3. Do wniosku o wydanie dowodu osobistego będzie dołączać się fotografię odzwierciedlającą, w sposób nie budzący uzasadnionych wątpliwości, wizerunek osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego przedstawiający ją bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami.
- 4. Osoba z wrodzonymi lub nabytymi wadami narządu wzroku będzie mogła załączyć do wniosku fotografię przedstawiającą ją w okularach z ciemnymi szklami. W takim przypadku do wniosku będzie załączać się również orzeczenie o niepełnosprawności osoby do 16 roku życia lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności osoby, która ukończyła 16 lat, z powodu wrodzonej lub nabytej wady narządu wzroku, wydane zgodnie z przepisami o orzekaniu o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.
- 5. Osoba nosząca nakrycie głowy zgodnie z zasadami swojego wyznania będzie mogła załączyć do wniosku fotografię przedstawiającą ją z nakryciem głowy. W takim przypadku do wniosku będzie załączane zaświadczenie

o przynależności do wspólnoty wyznaniowej. Twarz na fotografii będzie musiała być w pełni widoczna.

6. Zaświadczenie, o którym mowa w pkt 5, będzie mógł przedłożyć członek związku wyznaniowego zarejestrowanego w Rzeczypospolitej Polskiej.
7. Rozporządzenie określi wymogi techniczne, jakie musi spełniać fotografia składana wraz z wnioskiem. Rozporządzenie określi, że do wniosku o wydanie dowodu osobistego będzie trzeba załączyć kolorową fotografię osoby, której wniosek dotyczy, o wymiarach 35 x 45 mm; wykonaną nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku, chyba że w ciągu tego okresu w wizerunku osoby fotografowanej nastąpiły zmiany, w wyniku których mogą się pojawić uzasadnione wątpliwości co do tożsamości tej osoby, wykonaną na jednolitym jasnym tle, mającą dobrą ostrość oraz pokazującą wyraźnie oczy i twarz od wierzchołka głowy do górnej części barków tak, aby twarz zajmowała 70-80 % fotografii; fotografia będzie musiała przedstawiać osobę patrzącą na wprost z otwartymi oczami, nieprzesłoniętymi włosami, z naturalnym wyrazem twarzy i zamkniętymi ustami.
8. W przypadkach uzasadnionych względami medycznymi organ będzie mógł wydać dowód osobisty na wniosek, do którego została dołączona fotografia przedstawiająca osobę z zamkniętymi oczami, innym niż naturalny wyrazem twarzy lub z otwartymi ustami.
9. Do wniosku składanego w postaci elektronicznej będzie dołączany plik zawierający fotografię przedstawiającą wizerunek osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego, zgodnie z odpowiednio stosowanymi wymogami określonymi w pkt 3 i 6.
10. Rozporządzenie określi warunki techniczne, jakie będą musiały spełniać załączniki do wniosku składanego w postaci elektronicznej.

11. W przypadkach, o których mowa w pkt. 4 i 5, do wniosku składanego w postaci elektronicznej należy dołączyć zaświadczenie sporządzone w postaci elektronicznej opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub cyfrowe odwzorowanie zaświadczenia. Jeżeli do wniosku zostanie dołączone cyfrowe odwzorowanie zaświadczenia należy dostarczyć oryginał zaświadczenia przy odbiorze dowodu osobistego

Uzasadnienie

Zmiana zakresu danych zawartych we wniosku o wydanie dowodu osobistego oraz nowe postaci składania tego wniosku mają na celu uproszczenie procedury wydawania dowodu osobistego i uczynienie jej bardziej przyjazną dla obywatela.

Fotografia dołączana do wniosku o wydanie dowodu osobistego będzie spełniała wymogi analogiczne do wymogów określonych dla fotografii dołączanej do wniosku paszportowego, co uczyni wymagania administracji spójnymi i będzie wygodne dla obywateli.

9.4.3 Odbiór dowodu osobistego

1. Dowód osobisty będzie odbierany w siedzibie organu gminy, w którym został złożony wniosek o wydanie dowodu osobistego.
2. Dowód osobisty:
  - 1) wydany osobie pełnoletniej, posiadającej pełną zdolność do czynności prawnych, niezależnie od postaci złożenia wniosku, będzie odbierany osobiście;
  - 2) wydany osobie posiadającej ograniczoną zdolność do czynności prawnych:
    - a) na wniosek złożony w postaci papierowej lub ustnej będzie odbierany osobiście lub przez rodzica (opiekuna prawnego,

kuratora) tej osoby, przy czym, jeżeli ubiegający się o wydanie dowodu osobistego nie był obecny przy składaniu wniosku, jego obecność będzie wymagana;

b) na wniosek złożony w postaci elektronicznej będzie odbierany osobiście lub przez rodzica (opiekuna prawnego, kuratora) tej osoby w jej obecności;

3) wydany osobie nie posiadającej zdolności do czynności prawnych:

a) na wniosek złożony w postaci papierowej lub ustnej będzie odbierany przez rodzica (opiekuna prawnego, kuratora);

b) na wniosek złożony w postaci elektronicznej będzie odbierany przez rodzica (opiekuna prawnego, kuratora) w obecności tej osoby.

3. Odbiór dowodu osobistego będzie potwierdzany przez osobę odbierającą dokument własnoręcznym czytelnym podpisem na formularzu potwierdzenia odbioru dowodu osobistego zawierającym następujące dane:

1) oznaczenie organu doręczającego dowód osobisty;

2) numer wniosku o wydanie dowodu osobistego;

3) seria i numer dowodu osobistego;

4) numer PESEL osoby, której wydano dowód osobisty;

5) nazwisko i imię/imiona osoby, której wydano dowód osobisty;

6) nazwisko i imię/imiona wnioskodawcy;

7) data odbioru dowodu osobistego;

8) własnoręczny czytelný podpis osoby, której wydano dowód osobisty;

9) własnoręczny czytelný podpis wnioskodawcy.

4. Jeżeli wnioskodawca lub osoba, której dowód osobisty został wydany nie będzie obecna przy odbiorze dokumentu, zgodnie z zasadami wyrażonymi w pkt 2, podpis tej osoby nie będzie wymagany.
5. Jeżeli złożenie podpisu przez wnioskodawcę lub osobę, dla której wydano dowód osobisty będzie niemożliwe, na formularzu odbioru dowodu osobistego będzie się nanosić odpowiednią wzmiankę.
6. W przypadku, o którym mowa w rozdziale 9.4.1 pkt 5, możliwe będzie dokonanie odbioru dowodu osobistego przez pełnomocnika legitymującego się pełnomocnictwem szczególnym do dokonania odbioru dowodu osobistego.
7. Rozporządzenie określi wzór formularza potwierdzenia odbioru dowodu osobistego.
8. Formularz odbioru dowodu osobistego będzie stanowił wydruk z systemu informatycznego obsługującego Rejestr Dowodów Osobistych.
9. Dowód osobisty będzie wydawany nieodpłatnie.

Uzasadnienie

Wprowadzenie formularza potwierdzenia odbioru dowodu ma na celu udokumentowanie faktu odbioru spersonalizowanego dowodu osobistego.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. Nr 39, poz. 306), od dnia 1 stycznia 2010 r. zniesiona zostaje opłata za wydanie dowodu osobistego. Wobec takiego przyjętego przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej rozwiązania, wprowadzenie w projektowanej ustawie opłaty za wydanie dowodu osobistego nie byłoby uzasadnione.

9.4.4 Aktywacja certyfikatu dowodu osobistego, aktywacja certyfikatu podpisu osobistego i aktywacja certyfikatu ograniczonej identyfikacji.

1. Aktywacja certyfikatu dowodu osobistego będzie obowiązkowa.
2. Aktywacja certyfikatu dowodu osobistego będzie dokonywana przez urzędnika podczas odbioru dowodu osobistego przez obywatela.
3. Aktywacja certyfikatu podpisu osobistego osoby nieposiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych z przyczyn innych niż niepełnoletność będzie niemożliwa.
4. Osoby posiadające pełną zdolność do czynności prawnych będą mogły złożyć wniosek o aktywację certyfikatu podpisu osobistego oraz aktywację certyfikatu ograniczonej identyfikacji.
5. W imieniu małoletnich wniosek o aktywację certyfikatu podpisu osobistego składa rodzic lub opiekun prawny.
6. Wnioski o aktywację certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji będzie można złożyć równocześnie z wnioskiem o wydanie dowodu osobistego lub w terminie późniejszym, nie później jednak niż trzy miesiące przed upływem terminu ważności dowodu osobistego.
7. Wniosek o aktywację certyfikatu podpisu osobistego będzie zawierał:
  - 1) imię (imiona) i nazwisko wnioskodawcy;
  - 2) numer PESEL wnioskodawcy;
  - 3) adres, na który ma zostać przesłana przesyłka zawierająca PIN aktywacyjny;
  - 4) własnoręczny czytelny podpis wnioskodawcy.

8. Wniosek o aktywację certyfikatu ograniczonej identyfikacji będzie zawierał:

- 1) imię (imiona) i nazwisko wnioskodawcy;
- 2) numer PESEL wnioskodawcy;
- 3) dane umożliwiające ograniczoną identyfikację;
- 4) adres, na który ma zostać przesłana przesyłka zawierająca PIN aktywacyjny;
- 5) podstawa prawna zezwalająca na użycie podpisu elektronicznego opatrzonego certyfikatem ograniczonej identyfikacji.
- 6) własnoręczny czytelny podpis wnioskodawcy.

Uzasadnienie

Wprowadzenie zasady, że aktywacja certyfikatu dowodu osobistego musi nastąpić podczas odbioru dowodu osobistego przez obywatela, pozwala traktować certyfikat dowodu osobistego jako mechanizm zabezpieczający, służący do poświadczenia autentyczności dokumentu i danych w nim zawartych oraz gwarantuje, że dowód nie jest używany przed odebraniem go przez posiadacza.

9.4.5 Zawieszenie i wznowienie certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji

1. Zawieszenie certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji będzie następować na skutek utraty pełnej zdolności do czynności prawnych przez posiadacza dowodu osobistego lub na wniosek posiadacza dowodu osobistego.
2. Zawieszenie certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji na skutek utraty przez posiadacza dowodu osobistego pełnej zdolności do czynności prawnych zostało opisane w rozdziale 9.4.6.4.

3. Wniosek o zawieszenie certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji posiadacz dowodu osobistego będzie mógł złożyć, w każdym czasie, między aktywacją certyfikatu podpisu osobistego a upływem terminu ważności dowodu osobistego.

4. Wniosek o zawieszenie certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji będzie można złożyć telefonicznie, osobiście w postaci pisemnej lub drogą elektroniczną na zasadach określonych w ustawie o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, podając następujące dane:
  - 1) imię (imiona);
  - 2) nazwisko;
  - 3) nazwisko rodowe;
  - 4) datę urodzenia;
  - 5) miejsce urodzenia;
  - 6) imiona rodziców;
  - 7) nazwisko rodowe matki;
  - 8) wskazanie terminu, do którego certyfikat będzie zawieszony.

5. Wznowienie certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji będzie następować na skutek upływu terminu wskazanego we wniosku o zawieszenie certyfikatu, chyba że wnioskodawca wystąpi o wznowienie certyfikatu przed upływem tego terminu oraz na wniosek osoby, która na skutek orzeczenia sądu uzyskała bądź odzyskała pełną zdolność do czynności prawnych.

6. Wniosek o wznowienie certyfikatu podpisu osobistego zawiera następujące dane dotyczące wnioskodawcy:

- 1) imię (imiona);
- 2) nazwisko;
- 3) numer PESEL;
- 4) nazwisko rodowe;
- 5) datę urodzenia;
- 6) miejsce urodzenia;
- 7) imiona rodziców;
- 8) nazwisko rodowe matki;
- 9) własnoręczny czytelny podpis wnioskodawcy.

7. Wniosek o wznowienie certyfikatu ograniczonej identyfikacji zawiera następujące dane dotyczące wnioskodawcy:

- 1) imię (imiona);
- 2) nazwisko;
- 3) Numer PESEL;
- 4) nazwisko rodowe;
- 5) datę urodzenia;
- 6) miejsce urodzenia;
- 7) imiona rodziców;
- 8) nazwisko rodowe matki;
- 9) dane służące do ograniczonej identyfikacji;
- 10) własnoręczny czytelny podpis wnioskodawcy.

8. Wnioski, o których mowa powyżej, w imieniu małoletnich, składa rodzic lub opiekun prawny.

9. Zawieszenie na wniosek posiadacza dowodu osobistego i wznowienie certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji będą czynnościami materialno-technicznymi.
10. Minister w rozporządzeniu określi szczegółowe zasady oraz tryb aktywacji certyfikatu dowodu osobistego, aktywacji certyfikatu podpisu osobistego oraz aktywacji certyfikatu ograniczonej identyfikacji oraz zawieszania i wznowiania certyfikatu podpisu osobistego i certyfikatu ograniczonej identyfikacji.

Uzasadnienie

Zastosowanie instytucji zawieszania certyfikatu podpisu osobistego ma zapewnić obywatelom pełną kontrolę nad swoimi certyfikatami i umożliwić natychmiastową reakcję np. w przypadku podejrzenia zagubienia dowodu osobistego, wymuszenia jego przekazania lub w przypadku przewidywanej niedyspozycji

9.4.6 Decyzje administracyjne wydawane w związku z wydawaniem dowodów osobistych

9.4.6.1 Odmowa wydania spersonalizowanego dowodu osobistego

1. Ustawa wprowadzi instytucję odmowy wydania spersonalizowanego dowodu osobistego w przypadkach, w których fotografia załączona do wniosku składanego drogą elektroniczną, nie będzie spełniała wymogów dotyczących aktualności lub nie będzie przedstawiała wizerunku osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego.
2. Organem właściwym do wydania decyzji o odmowie wydania spersonalizowanego dowodu osobistego będzie organ, do którego wpłynął wniosek o wydanie dowodu osobistego.

3. Odmowa wydania spersonalizowanego dowodu osobistego będzie następowała w drodze decyzji administracyjnej.
4. Decyzja będzie posiadać rygor natychmiastowej wykonalności.
5. Odwołanie od decyzji, o której mowa w punkcie 4, będzie rozpatrywane w terminie 14 dni od daty jego złożenia.

9.4.6.2 Odmowa wydania dowodu osobistego niezgodnego z prawem lub ze stanem faktycznym

1. Odmowa wydania dowodu osobistego niezgodnego z prawem lub ze stanem faktycznym będzie następować w drodze decyzji administracyjnej.
2. Organem właściwym do wydania decyzji o odmowie wydania dowodu osobistego niezgodnego z prawem lub ze stanem faktycznym będzie organ, do którego wpłynął wniosek o wydanie dowodu osobistego.
3. Odmowa wydania dowodu osobistego niezgodnego z prawem lub ze stanem faktycznym będzie następowała w przypadku, gdy wnioskodawca będzie żądał wydania dowodu osobistego niezgodnego z wzorem określonym przepisami prawa lub będzie żądał zamieszczenia w dowodzie osobistym danych niezgodnych ze stanem faktycznym, lub gdy do momentu odbioru dowodu osobistego w wyglądzie osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego zajdą zmiany uniemożliwiające identyfikację tej osoby na podstawie fotografii zamieszczonej w dowodzie osobistym.
4. Decyzja o odmowie wydania dowodu osobistego niezgodnego z prawem lub ze stanem faktycznym będzie posiadała rygor natychmiastowej wykonalności.

5. Odwołanie od decyzji, o której mowa w punkcie 4, będzie rozpatrywane w terminie 14 dni od daty jego złożenia.

9.4.6.3 Stwierdzenie wydania dowodu osobistego niezgodnie z prawem

1. Stwierdzenie wydania dowodu osobistego niezgodnie z prawem będzie następowało w drodze decyzji administracyjnej.
2. Organem właściwym do wydania decyzji o stwierdzeniu wydania dowodu osobistego niezgodnie z prawem będzie organ wydający dowód osobisty.
3. Decyzja o stwierdzeniu wydania dowodu osobistego niezgodnie z prawem będzie wydawana w przypadku, gdy dowód osobisty został wydany niezgodnie z przepisami ustawy.
4. Decyzja o stwierdzeniu wydania dowodu osobistego niezgodnie z prawem będzie posiadała rygor natychmiastowej wykonalności.
5. Odwołanie od decyzji, o której mowa w punkcie 4, będzie rozpatrywane w terminie 14 dni od daty jego złożenia.

9.4.6.4 Zawieszenie certyfikatu podpisu osobistego na skutek utraty przez posiadacza dowodu osobistego pełnej zdolności do czynności prawnych

1. Kurator lub opiekun prawny posiadacza dowodu osobistego, który utracił pełną zdolność do czynności prawnych będzie obowiązany zawiadomić o utracie pełnej zdolności do czynności prawnych dowolny organ gminy.

2. Zawiadomienie, o którym mowa w pkt. 1, kurator lub opiekun prawny będzie składał osobiście.
3. Zawiadomienie o utracie pełnej zdolności do czynności prawnych będzie zawierać:
  - 1) dane posiadacza dowodu osobistego:
    - a) imię (imiona),
    - b) nazwisko,
    - c) numer PESEL;
  - 2) dane dotyczące podstawy utraty pełnej zdolności do czynności prawnych:
    - a) oznaczenie (sygnatura) orzeczenia sądu o utracie pełnej zdolności do czynności prawnych,
    - b) data wydania orzeczenia sądu o utracie pełnej zdolności do czynności prawnych,
    - c) oznaczenie sądu, który wydał orzeczenie o utracie pełnej zdolności do czynności prawnych;
  - 3) dane opiekuna prawnego (kuratora):
    - a) imię (imiona),
    - b) nazwisko,
    - c) własnoręczny czytelny podpis.
4. Do zawiadomienia będzie należało dołączyć odpis orzeczenia sądu stwierdzającego utratę pełnej zdolności do czynności prawnych.
5. Rozporządzenie określi wzór i sposób wypełniania formularza zawiadomienia o utracie zdolności do czynności prawnych posiadacza dowodu osobistego.

6. Zawieszenie certyfikatu podpisu osobistego na skutek utraty przez posiadacza dowodu osobistego pełnej zdolności do czynności prawnych będzie następować w drodze decyzji administracyjnej.
7. Decyzja ta będzie posiadać rygor natychmiastowej wykonalności.
8. Zawieszenie certyfikatu podpisu osobistego na skutek utraty przez posiadacza dowodu osobistego pełnej zdolności do czynności prawnych będzie bezterminowe.

Uzasadnienie

W przypadku wniosku składanego w postaci elektronicznej weryfikacja wizerunku obywatela z dołączoną do wniosku fotografią będzie następować przy odbiorze dowodu osobistego. Wprowadzenie instytucji odmowy wydania spersonalizowanego dowodu osobistego, z powodu dołączenia do wniosku o wydanie dowodu osobistego składanego w postaci elektronicznej fotografii nie spełniającej wymogów aktualności lub fotografii nie przedstawiającej wizerunku osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego, ma na celu zminimalizowanie liczby spraw, w których załączone do wniosków fotografie nie będą odzwierciedlać aktualnego wyglądu wnioskodawcy. Wymóg wydania decyzji administracyjnej pozwoli na kontrolę stosowania tej instytucji, zaś rygor natychmiastowej wykonalności wynika stąd, że dowód osobisty obciążony wadą nieprawidłowej fotografii nie powinien zostać odebrany przez wnioskodawcę.

9.5 Wymiana dowodu osobistego, wydanie nowego dowodu w miejsce poprzedniego

9.5.1 Wymiana dowodu osobistego

1. Wymiana dowodu osobistego będzie następować w przypadku:

- 1) upływu terminu ważności dowodu osobistego;
- 2) zmiany danych zawartych w dowodzie osobistym, z wyjątkiem zmiany nazwy organu wydającego;
- 3) zmiany wizerunku osoby w stosunku do wizerunku zamieszczonego w dowodzie osobistym w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację obywatela;
- 4) na żądanie obywatela – w przypadku wymiany dowodu osobistego wydanego na podstawie ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych na dowód osobisty wydany na podstawie projektowanej ustawy.

2. O wymianę dowodu osobistego trzeba będzie wystąpić:

- 1) co najmniej 30 dni przed upływem terminu ważności dowodu osobistego;
- 2) niezwłocznie - w przypadku zmiany wizerunku osoby w stosunku do wizerunku zamieszczonego w dowodzie osobistym w stopniu utrudniającym lub uniemożliwiającym identyfikację obywatela, uszkodzenia dowodu osobistego lub zaistnienia okoliczności powodującej zmianę danych, tj. od sporządzenia aktu małżeństwa, umiejscowienia zagranicznego aktu małżeństwa, złożenia oświadczenia o powrocie do nazwiska używanego przed zawarciem małżeństwa, uprawomocnienia się wyroku sądu lub wydania decyzji administracyjnej stwierdzających zmianę danych zamieszczanych w dowodzie osobistym;

9.5.2 Wydanie nowego dowodu osobistego w miejsce poprzedniego, nie będące wymianą w rozumieniu rozdziału 8.5.1

1. Przesłanki do wydania nowego dowodu osobistego w miejsce poprzedniego:

- 1) utrata dowodu osobistego;

- 2) uszkodzenie dowodu osobistego;
  - 3) przekazanie do organu gminy lub konsulatu przez osobę trzecią, znalezione dowodu osobistego;
  - 4) wydanie decyzji o odmowie wydania spersonalizowanego dowodu osobistego na skutek dołączenia do wniosku składanego w postaci elektronicznej fotografii nie spełniającej wymogów dotyczących aktualności lub nie przedstawiającej wizerunku osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego.
2. O wydanie nowego dowodu osobistego w miejsce poprzedniego trzeba będzie wystąpić niezwłocznie po zaistnieniu okoliczności wymienionych w pkt 1.
  3. Osoba, która utraciła dowód osobisty lub której dowód osobisty uległ uszkodzeniu będzie obowiązana niezwłocznie, osobiście, zgłosić ten fakt do dowolnego organu gminy, a osoba przebywająca poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej - do konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej.
  4. Zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego w konsulacie będzie można dokonać w szczególności przy użyciu poczty lub telefaksu.
  5. Zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego osoby nie posiadającej pełnej zdolności do czynności prawnych będzie dokonywać odpowiednio: rodzic, opiekun prawny lub kurator.
  6. Do zgłoszenia uszkodzenia dowodu osobistego załączać się będzie uszkodzony dokument.
  7. Osobie, która, zgłosiła utratę lub uszkodzenie dowodu osobistego wydawane będzie zaświadczenie o utracie dowodu osobistego ważne do momentu odbioru

nowego dowodu osobistego, nie dłużej jednak niż 2 miesiące od dnia dokonania zgłoszenia utraty dowodu osobistego.

8. Osobie, która zgłosiła utratę lub uszkodzenie dowodu osobistego w konsulacie, zaświadczenie będzie wydawane na wniosek.
9. Formularz zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego zawiera następujące dane:
  - 1) imię (imiona);
  - 2) nazwisko;
  - 3) nazwisko rodowe;
  - 4) datę urodzenia;
  - 5) miejsce urodzenia;
  - 6) imiona rodziców;
  - 7) nazwisko rodowe matki;
  - 8) własnoręczny czytelny podpis zgłaszającego.
10. Wzór formularza zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego zostanie określony w rozporządzeniu
11. Osoba, która znalazła cudzy dowód osobisty obowiązana będzie niezwłocznie przekazać ten dokument do dowolnego organu gminy lub konsulatu.
12. Osoba posiadająca dowód osobisty, która utraciła obywatelstwo polskie, obowiązana będzie do niezwłocznego zwrotu tego dokumentu do dowolnego organu gminy lub konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadnienie

Wprowadzenie rozróżnienia pomiędzy wymianą dowodu osobistego a wydaniem nowego dowodu osobistego w miejsce poprzedniego jest zabiegiem technicznym i spowodowane jest tym, że nie jest możliwa wymiana dowodu osobistego w przypadku, gdy dokument ten został utracony, zniszczony lub nastąpiła odmowa wydania dowodu osobistego z powodu dołączenia do wniosku składanego w postaci elektronicznej niewłaściwej fotografii.

Terminy przewidziane na dokonanie czynności związanych z wymianą dowodu osobistego mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa obrotu prawnego oraz referencyjności Rejestru Dowodów Osobistych.

Terminy przewidziane na dokonanie czynności związanych z utratą, uszkodzeniem lub znalezieniem przez osobę trzecią dowodu osobistego, mają na celu zabezpieczenie obywatela przed konsekwencjami związanymi z użyciem dowodu osobistego przez osoby trzecie.

Uszkodzenie dowodu osobistego będzie powodować utratę charakteru tego dokumentu jako dokumentu potwierdzającego tożsamość osoby, niezależnie od tego, czy uszkodzeniu uległa warstwa graficzna, czy też warstwa elektroniczna dowodu osobistego. Wobec powyższego zrównano skutki prawne uszkodzenia dowodu osobistego oraz jego utraty.

Obowiązek zgłoszenia utraty, uszkodzenia i przekazania znalezionej dowodu osobistego wynika z potrzeby zapewnienia bezpieczeństwa obrotu prawnego.

Wprowadzenie nowego wielofunkcyjnego dowodu osobistego może spowodować wzrost zainteresowania wymianą dotychczas posiadanego dowodu osobistego na dokument nowego wzoru. Dlatego też przewidziano możliwość wymiany dowodu osobistego na żądanie obywatela.

Umożliwienie posiadaczom dowodów starego wzoru wymiany dowodu osobistego „na życzenie” nie będzie skutkowało, w okresie 10 lat, zwiększeniem się kosztów wprowadzenia ustawy o dowodach osobistych. Koszty te mogą wzrosnąć w poszczególnych latach w tym okresie, jednakże wielkość tego wzrostu nie jest możliwa w chwili obecnej do oszacowania, ponieważ będzie ona uzależniona od zainteresowania obywateli taką wymianą dowodu osobistego.

9.6 Zasady unieważniania dowodów osobistych

1. Dowód osobisty będzie tracił ważność po upływie terminu w nim określonego oraz w przypadku odbioru nowego dowodu osobistego przed upływem terminu ważności dotychczasowego dowodu osobistego, o ile wcześniej nie został on unieważniony z urzędu.

2. W okresie ważności dowód osobisty będzie unieważniany z urzędu w związku z wystąpieniem następujących przesłanek:
  - 1) utrata dowodu osobistego przez posiadacza;
  - 2) uszkodzenie dowodu osobistego;
  - 3) przekazanie przez osobę trzecią znalezionego dowodu osobistego;
  - 4) zgon posiadacza dowodu osobistego;
  - 5) utrata obywatelstwa polskiego;
  - 6) wydanie decyzji o odmowie wydania spersonalizowanego dowodu osobistego z powodu załączenia do wniosku o wydanie dowodu osobistego składanego w formie elektronicznej niewłaściwej fotografii;
  - 7) wydanie decyzji o stwierdzeniu wydania dowodu osobistego z naruszeniem przepisów prawa;
  - 8) zmiana danych zawartych w części graficznej dowodu osobistego, z wyjątkiem zmiany nazwy organu wydającego.

3. Unieważnienie dowodu osobistego będzie następowало:
  - 1) z dniem zgłoszenia do dowolnego organu gminy lub konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej okoliczności wymienionych w pkt 2 ppkt 1-3;
  - 2) z dniem zaistnienia okoliczności wymienionych w pkt 2 ppkt 4-7;

- 3) po upływie 4 miesięcy od zaistnienia okoliczności powodującej zmianę danych, tj. od sporządzenia aktu małżeństwa, umiejscowienia zagranicznego aktu małżeństwa, złożenia oświadczenia o powrocie do nazwiska używanego przed zawarciem małżeństwa, uprawomocnienia się wyroku sądu lub wydania decyzji administracyjnej stwierdzających zmianę danych zamieszczanych w dowodzie osobistym (pkt 2 ppkt 8).
4. Nie będzie można przywrócić ważności unieważnionego dowodu osobistego.
5. Nie będzie można przedłużyć terminu ważności dowodu osobistego.
6. Organem właściwym do unieważnienia z urzędu dowodu osobistego będzie:
  - 1) organ gminy, do którego zgłoszono utratę lub uszkodzenie dowodu osobistego oraz do którego został przekazany znaleziony dowód osobisty;
  - 2) organ wydający dowód osobisty – w pozostałych przypadkach.
7. O konieczności unieważnienia dowodu osobistego z powodu zmiany danych zamieszczanych w dowodzie osobistym organ właściwy do unieważnienia dowodu osobistego będzie informowany przez kierownika urzędu stanu cywilnego właściwego ze względu na miejsce dokonania zmiany danych za pośrednictwem rejestru PESEL.
8. Unieważnienie dowodu osobistego będzie czynnością materialno-techniczną.
9. Unieważnienie dowodu osobistego będzie następować poprzez wprowadzenie do Rejestru Dowodów Osobistych daty i przyczyny unieważnienia dokumentu.

10. Konsulowie będą przekazywać organowi gminy, który wydał dowód osobisty informację o konieczności unieważnienia dowodu osobistego z powodu jego utraty lub uszkodzenia.
11. Wprowadzenie do Rejestru Dowodów Osobistych informacji o terminie unieważnienia dowodu osobistego z powodu zmiany danych zamieszczanych w dowodzie osobistym będzie mogło następować za pośrednictwem innego rejestru centralnego.
12. Unieważnienie dowodu osobistego będzie powodować zablokowanie możliwości korzystania z danych zapisanych w części elektronicznej dowodu osobistego umożliwiających złożenie informacji uwierzytelniającej, podpisu osobistego oraz ograniczonej identyfikacji.
13. Unieważnienie dowodu osobistego będzie powodować unieważnienie certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji zamieszczanego w dowodzie osobistym.
14. Unieważniony dowód osobisty, o ile będzie dostępny dla urzędnika, będzie dodatkowo oznaczany poprzez nacięcie dokumentu w połowie jego dłuższego boku na odcinku około 3 cm.
15. Dowód osobisty, który utracił ważność oraz unieważniony dowód osobisty będą zwracane posiadaczowi lub członkowi najbliższej rodziny posiadacza dowodu osobistego zgłaszającemu jego zgon.
16. Minister prowadzi w postaci elektronicznej wykaz unieważnionych dowodów osobistych zawierający serie i numery unieważnionych dokumentów oraz serie i numery utraconych blankietów dowodów osobistych.

17. Rozporządzenie określi:

- 1) szczegółowy tryb unieważniania dowodów osobistych;
- 2) sposób oraz tryb i terminy przekazywania przez konsulów do organu gminy, który wydał dowód osobisty informacji o konieczności unieważnienia dowodu osobistego z powodu jego utraty lub uszkodzenia oraz przekazania przez osobę trzecią znalezionego dowodu osobistego;
- 3) zakres danych zawartych w informacji o konieczności unieważnienia dowodu, o której mowa w ppkt 3;
- 4) sposób oraz tryb przekazywania danych pomiędzy Rejestrem Dowodów Osobistych a innymi rejestrami centralnymi.

Uzasadnienie

Wskazanie organu gminy jako organu unieważniającego dowód osobisty wynika bezpośrednio z właściwości tego organu do wydawania dowodów osobistych.

Przewidziano, że spersonalizowany dowód osobisty wydany na wniosek składany drogą elektroniczną będzie unieważniany w przypadku stwierdzenia, iż wizerunek osoby widniejący w dowodzie nie odpowiada jej rzeczywistemu wyglądowi.

Wprowadzenie zapisów dotyczących niemożności przedłużenia terminu ważności dowodu osobistego oraz braku możliwości przywrócenia ważności unieważnionego dowodu osobistego ma na celu rozwianie wątpliwości dotyczących interpretacji przepisów oraz dookreślenie konsekwencji związanych z unieważnieniem dowodu osobistego.

Ponadto przewidziano, że Minister będzie prowadził w postaci elektronicznej wykaz unieważnionych dowodów osobistych

9.7 Zakres danych gromadzonych w rejestrach.

9.7.1 Rejestr Dowodów Osobistych

1. Dane o dowodach osobistych będą gromadzone w Rejestrze Dowodów Osobistych.
2. Rejestr Dowodów Osobistych będzie rejestrem centralnym prowadzonym przez Ministra w postaci elektronicznej.
3. Organy gmin będą miały bezpośredni dostęp do danych gromadzonych w Rejestrze Dowodów Osobistych.
4. Organy gmin będą wprowadzać dane bezpośrednio, w czasie rzeczywistym, do rejestru centralnego.
5. Minister oraz organy gmin wydające dowody osobiste będą mogły przetwarzać dane gromadzone w prowadzonych rejestrach bez zawiadamiania osób, których te dane dotyczą, jeżeli dane te służą do realizacji zadań określonych ustawą.
6. W Rejestrze Dowodów Osobistych będą gromadzone następujące dane:
  - 1) dane osoby, której dotyczy wniosek o wydanie dowodu osobistego:
    - a) numer PESEL,
    - b) nazwisko i imię (imiona),
    - c) nazwisko rodowe,
    - d) imię ojca,
    - e) imię i nazwisko rodowe matki,
    - f) data i miejsce urodzenia,
    - g) płeć,
    - h) fotografia przedstawiająca wizerunek twarzy;

2) dane dotyczące wniosku:

- a) numer wniosku o wydanie dowodu osobistego,
- b) data złożenia wniosku,
- c) oznaczenie organu wydającego dowód osobisty,
- d) status wniosku,
- e) dane o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania: data zawiadomienia, oznaczenie organu pozostawiającego wniosek bez rozpoznania oraz przyczyna pozostawienia wniosku bez rozpoznania;

3) dane dotyczące dowodu osobistego:

- a) seria i numer dowodu osobistego,
- b) data ważności,
- c) oznaczenie organu wydającego dowód osobisty,
- d) status dowodu osobistego,
  - data wydania (personalizacji),
  - data przekazania do gminy,
  - data przyjęcia w gminie,
  - data odbioru przez obywatela,
  - data unieważnienia,
  - przyczyna unieważnienia,
  - oznaczenie organu unieważniającego,
  - data przekazania danych o unieważnieniu do SIS;
- e) przyczyna wydania dowodu;

- f) numer i data wydania decyzji o odmowie wydania dowodu osobistego niezgodnego z prawem lub ze stanem faktycznym oraz oznaczenie organu wydającego decyzję;
  - g) numer i data wydania decyzji o odmowie wydania spersonalizowanego dowodu osobistego oraz oznaczenie organu wydającego decyzję;
  - h) numer i data wydania decyzji o stwierdzeniu wydania dowodu osobistego z naruszeniem prawa oraz oznaczenie organu wydającego decyzję;
- 4) dane dotyczące certyfikatu dowodu osobistego, certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji:
- a) numer certyfikatu,
  - b) oznaczenie centrum certyfikacji,
  - c) dane zawarte w certyfikacie,
  - d) data aktywacji certyfikatu,
  - e) dane umożliwiające aktywację,
  - f) dane urzędnika, który dokonał aktywacji,
  - g) dane pozwalające odblokować funkcjonalność karty,
  - h) informacje o zawieszaniu i wznowianiu certyfikatu podpisu osobistego – daty i przyczyny („na wniosek” – „z urzędu”);
- 5) dane dotyczące utraconych i błędnie spersonalizowanych blankietów dowodów osobistych:
- a) seria i numer blankietu,
  - b) przyczyna wybrakowania,
  - c) data wybrakowania,
  - d) data utraty blankietu,

- e) przyczyna utraty,
  - f) data zgłoszenia do SIS;
- 6) dane zawarte w Ogólnokrajowej Ewidencji Wydanych i Unieważnionych Dowodów Osobistych dotyczące dowodów osobistych wydanych na podstawie wniosków złożonych od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.;
- 7) dane o dowodach osobistych wydanych przed dniem 1 stycznia 2001 r. zawarte dotychczas w zbiorze PESEL.

7. Organy gmin nie będą miały dostępu do danych, o których mowa w punkcie 6 ppkt 4, z wyłączeniem informacji wskazanych w lit. d,f,h.

Uzasadnienie:

Zmiana zakresu danych gromadzonych w Rejestrze Dowodów Osobistych w stosunku do funkcjonującej obecnie Ogólnokrajowej Ewidencji Wydanych i Unieważnionych Dowodów Osobistych wynika ze zmiany zasad działania rejestru. Dane w OEWiUDO przyporządkowane są do osoby, natomiast w RDO podstawowym elementem zbioru będzie sprawa dowodowa, tj. wniosek i wydany na jego podstawie dowód osobisty.

Zmianie ulegnie również sposób zasilania rejestru centralnego. Dotychczas dane wprowadzane były do baz gminnych, a następnie przekazywane do OEWiUDO, natomiast Rejestr Dowodów Osobistych będzie zasilany bezpośrednio przez gminy. Przyjęcie takiego rozwiązania ma na celu zapewnienie referencyjności rejestru centralnego oraz zagwarantowanie integralności danych. Ponadto, praca wszystkich organów na jednej bazie danych pozwoli na odmiejscowienie czynności związanych z wydaniem dowodu osobistego.

Zmiana nazwy rejestru centralnego podyktowana jest gruntowną zmianą zasad funkcjonowania i zasilania tego rejestru.

9.7.2 Gminne Rejestry Dowodów Osobistych

1. Organy gmin będą mogły prowadzić w postaci elektronicznej Gminne Rejestry Dowodów Osobistych dotyczące spraw związanych z wydawaniem dowodów osobistych realizowanych na terenie danej gminy.
2. Gminne Rejestry Dowodów Osobistych będą zawierać dane zawarte w Rejestrze Dowodów Osobistych dotyczące spraw dowodowych załatwianych przez organ danej gminy, z wyłączeniem danych dotyczących utraconych i błędnie spersonalizowanych blankietów dowodów osobistych oraz danych dotyczących certyfikatów.
3. Dane z Rejestru Dowodów Osobistych będą przekazywane do Gminnych Rejestrów Dowodów Osobistych w zakresie, o którym mowa w pkt 2.
4. Dane z Gminnych Rejestrów Dowodów Osobistych nie będą przekazywane do Rejestru Dowodów Osobistych.

Uzasadnienie:

Organy gmin, do realizacji własnych celów, będą mogły prowadzić Gminne Rejestry Dowodów Osobistych. Rejestry te będą rejestrami wtórnymi w stosunku do RDO, co oznacza, że dane z Rejestru Dowodów Osobistych będą przekazywane do rejestrów prowadzonych przez gminy, natomiast dane z tych rejestrów nie będą przekazywane do rejestru centralnego.

9.7.3 Zasady postępowania z dokumentacją dowodową

1. Dokumentacja związana z dowodami osobistymi będzie gromadzona przez organy gmin i konsulów w zakresie załatwianych spraw.

2. Dokumentacja dowodowa przechowywana będzie w postaci, w jakiej została sporządzona.
3. Dokumentacja dowodowa będzie przechowywana przez 10 lat, licząc od 1 stycznia roku następnego od daty zgonu posiadacza dowodu osobistego, a następnie będzie mogła zostać zniszczona, pod warunkiem uzyskania zgody dyrektora miejscowo właściwego archiwum państwowego w trybie wynikającym z przepisów wydanych na podstawie art. 5 ust. 2 i ust. 2b ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach⁵. Dyrektor miejscowo właściwego archiwum państwowego może uznać dokumentację dowodową za materiały archiwalne. W odniesieniu do dokumentacji dowodowej przechowywanej w konsulatach właściwym miejscowo dyrektorem archiwum państwowego jest Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych lub upoważniony przez niego dyrektor dowolnego archiwum państwowego.
4. Dokumentacja sporządzona w postaci papierowej przechowywana będzie w kopertach dowodowych oznaczonych imieniem i nazwiskiem osoby, imieniem ojca, datą urodzenia, numerem PESEL oraz serią i numerem dowodu osobistego.
5. Koperta dowodowa zakładana w związku ze złożeniem wniosku o wydanie dowodu osobistego, niezależnie od postaci złożenia tego wniosku, będzie musiała zawierać formularz potwierdzenia odbioru dowodu osobistego.
6. W kopertach dowodowych będzie przechowywać się również unieważnione dowody osobiste nieprzekazane posiadaczom lub członkom najbliższej rodziny zgłaszającym zgon oraz unieważnione i wycofane z obiegu dowody osobiste znalezione przez osoby trzecie.

---

⁵ Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 673, z późn. zm.)

7. Dokumentacja sporządzona wyłącznie w postaci elektronicznej przechowywana będzie w systemach teleinformatycznych właściwych organów w sposób uniemożliwiający jej modyfikację lub usunięcie.
8. Nieodebrane dowody osobiste, po upływie 6 miesięcy od daty wydania, będą przechowywane w kopercie dowodowej.

Uzasadnienie

Przewidziane powyżej zasady postępowania z dokumentacją dowodową mają na celu zapewnienie dostępu do dokumentów w okresie ważności dowodu osobistego oraz po utracie jego ważności bądź unieważnieniu.

Przyjęty okres przechowywania dokumentacji wynika ze szczególnej roli dowodu osobistego w polskim systemie prawnym.

9.8 Zasady udostępniania danych z rejestrów

9.8.1 Udostępnianie danych z Rejestru Dowodów Osobistych

1. Organ prowadzący Rejestr Dowodów Osobistych na wniosek zainteresowanej osoby, złożony w postaci pisemnej lub elektronicznej, będzie wydawał zaświadczenie zawierające pełny odpis jej przetwarzanych danych dotyczących tej osoby. Zaświadczenie będzie przekazywane, w zależności od żądania wnioskodawcy, w postaci pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego.
2. Nie będzie udostępniać się danych dotyczących certyfikatu dowodu osobistego certyfikatu podpisu osobistego oraz certyfikatu ograniczonej identyfikacji z wyłączeniem informacji, o których mowa w rozdziale 9.7.1 pkt 6 ppkt 4 lit d,f,h.

3. Osoba, której dane będą przetwarzane w Rejestrze Dowodów Osobistych będzie miała prawo do uzyskania wglądu do swoich danych, przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, po uwierzytelnieniu się za pomocą podpisu elektronicznego opatrzonego certyfikatem osobistym lub kwalifikowanym.
4. Dane z Rejestru Dowodów Osobistych będzie udostępniał Minister.
5. Dane z Rejestru Dowodów Osobistych mogą być udostępniane:
  - 1) w trybie pełnej teletransmisji danych;
  - 2) w trybie ograniczonej teletransmisji danych;
  - 3) w trybie jednostkowym.
6. Przez dane jednostkowe rozumie się dane uzyskane z Rejestru Dowodów Osobistych, po zadaniu zapytania o:
  - 1) dane dotyczące jednego dokumentu, lub
  - 2) dane dotyczące jednej osoby.
7. Opłaty z tytułu udostępniania danych z Rejestru Dowodów Osobistych będą stanowiły dochód budżetu państwa.
8. Rozporządzenie określi wzory wniosków o udostępnianie danych w trybie pełnej teletransmisji, udostępnianie danych w trybie ograniczonej teletransmisji oraz udostępnienie danych w trybie jednostkowym.
9. Rozporządzenie określi wysokość oraz sposób wnoszenia opłaty za udostępnienie danych.

9.8.1.1 Udostępnianie danych w trybie pełnej teletransmisji

1. Udostępnianie danych w trybie pełnej teletransmisji danych polegać będzie na udostępnianiu wszystkich danych zawartych w Rejestrze Dowodów Osobistych za pomocą urządzeń teletransmisji danych.

2. Udostępnianie danych w trybie pełnej teletransmisji danych będzie odbywać się na podstawie decyzji ministra wydanej na jednorazowy wniosek złożony przez uprawniony podmiot, jeżeli uzyskanie danych jest uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności, po spełnieniu następujących wymogów:
  - 1) posiadania i stosowania mechanizmów umożliwiających identyfikację i rejestrację osób uzyskujących dostęp do danych oraz rejestrujących zakres udostępnionych danych i datę udostępnienia danych;
  - 2) posiadania i stosowania zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych chroniących przed uzyskaniem dostępu do danych przez inne osoby i podmioty.

3. Do korzystania z danych udostępnianych w trybie pełnej teletransmisji, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawach szczególnych, uprawnione będą:
  - 1) Prokuratura;
  - 2) Policja;
  - 3) Straż Graniczna;
  - 4) Służba Wywiadu Wojskowego;
  - 5) Służba Kontrwywiadu Wojskowego;
  - 6) organy Służby Celnej;
  - 7) Żandarmeria Wojskowa;
  - 8) Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
  - 9) Agencja Wywiadu;

- 10) Centralne Biuro Antykorupcyjne;
- 11) Szef Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych
- 12) wywiad skarbowy;
- 13) minister właściwy do spraw finansów publicznych
- 14) organy informacji finansowej.

- 4. Minister, w drodze decyzji administracyjnej, będzie odmawiał udostępniania danych w trybie pełnej teletransmisji danych lub cofał zgodę na udostępnianie danych w trybie pełnej teletransmisji danych, jeżeli podmioty uprawnione nie będą spełniały wymogów określonych w pkt 2.
- 5. Udostępnianie danych w trybie pełnej teletransmisji będzie odbywało się nieodpłatnie.

9.8.1.2 Udostępnianie danych w trybie ograniczonej teletransmisji

- 1. Udostępnianie danych w trybie ograniczonej teletransmisji danych będzie polegało na porównaniu przekazanych przez uprawniony podmiot danych z danymi zawartymi w Rejestrze Dowodów Osobistych. Wynikiem udostępniania danych w tym trybie będzie potwierdzenie istnienia bądź nieistnienia ważnego dowodu osobistego zawierającego określony zestaw danych.
- 2. W trybie ograniczonej teletransmisji weryfikacji podlegać będą następujące dane:
  - 1) imię/imiona;
  - 2) nazwisko;
  - 3) numer PESEL;
  - 4) seria i numer dowodu osobistego;

- 5) data wydania (personalizacji) dowodu osobistego;
- 6) termin ważności dowodu osobistego.

3. Udostępnianie danych w trybie ograniczonej teletransmisji danych będzie odbywać się na podstawie decyzji Ministra wydanej na jednorazowy wniosek złożony przez uprawniony podmiot, jeżeli uzyskanie danych będzie uzasadnione specyfiką lub zakresem wykonywanych zadań albo prowadzonej działalności, po spełnieniu następujących wymogów:

- 1) posiadania i stosowania mechanizmów umożliwiających identyfikację i rejestrację osób uzyskujących dostęp do danych oraz rejestrujących zakres udostępnionych danych i datę udostępnienia danych;
- 2) posiadania i stosowania zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych chroniących przed uzyskaniem dostępu do danych przez inne osoby i podmioty.

4. Do korzystania z udostępniania danych w trybie ograniczonej teletransmisji uprawnione będą:

- 1) w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawach szczególnych:
  - a) Prokuratura;
  - b) Policja;
  - c) Straż Graniczna;
  - d) Służba Wywiadu Wojskowego;
  - e) Służba Kontrwywiadu Wojskowego;
  - f) organy Służby Celnej;
  - g) Żandarmeria Wojskowa;
  - h) Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego;

- i) Agencja Wywiadu;
- j) Centralne Biuro Antykorupcyjne;
- k) Szef Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych
- l) wywiad skarbowy;
- m) minister właściwy do spraw finansów publicznych;
- n) organy informacji finansowej;

2) inne podmioty – jeżeli wykażą w tym interes prawny.

5. Podmiotom wymienionym w pkt 4 ppkt 1 oraz podmiotom wymienionym w ppkt 2 realizującym na podstawie ustaw szczególnych zadania publiczne, dane w trybie ograniczonej teletransmisji będą udostępniane nieodpłatnie.
6. Podmiotom wymienionym w pkt 4 ppkt 2 nie realizującym zadań publicznych na podstawie ustaw szczególnych, dane w trybie ograniczonej teletransmisji będą udostępniane za opłatą.
7. Minister, w drodze decyzji administracyjnej, będzie odmawiał udostępniania danych w trybie ograniczonej teletransmisji danych lub cofał zgodę na udostępnianie danych w tym trybie, jeżeli podmioty nie będą spełniały warunków określonych w pkt 3 i pkt 4 ppkt 2.
8. Minister będzie mógł przeprowadzać kontrole podmiotów wymienionych w pkt 4 ppkt 2, którym dane będą udostępniane w drodze ograniczonej teletransmisji pod kątem wypełniania wymogów określonych w pkt 3.
9. W rozporządzeniu zostanie określony sposób i tryb przeprowadzania kontroli korzystania z udostępniania danych w trybie ograniczonej teletransmisji danych, wzór upoważnienia do przeprowadzania kontroli oraz wzór protokołu kontroli.

9.8.1.3 Udostępnianie danych w trybie jednostkowym

1. W trybie jednostkowym dane z Rejestru Dowodów Osobistych będą udostępniane na jednorazowy wniosek złożony w postaci pisemnej lub elektronicznej.
2. Do korzystania z udostępniania danych w trybie jednostkowym uprawnione będą:
  - 1) w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawach szczególnych:
    - a) Prokuratura,
    - b) Policja,
    - c) Straż Graniczna,
    - d) Służba Wywiadu Wojskowego,
    - e) Służba Kontrwywiadu Wojskowego,
    - f) organy Służby Celnej,
    - g) Żandarmeria Wojskowa,
    - h) Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
    - i) Agencja Wywiadu,
    - j) Centralne Biuro Antykorupcyjne,
    - o) Szef Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych,
    - p) wywiad skarbowy,
    - q) sądy
  - o ile nie korzystają z udostępniania danych w trybie pełnej lub ograniczonej teletransmisji;
- 2) inne podmioty – jeżeli:
  - a) wykażą w tym interes prawny,
  - b) wykażą w tym interes faktyczny, a organ udostępniający dane uzyska zgodę osoby, której udostępniane dane dotyczą.

3. Podmiotom wymienionym w pkt 2 ppkt 1 oraz podmiotom wymienionym w ppkt 2 lit. a realizującym na podstawie ustaw szczególnych zadania publiczne, dane w trybie jednostkowym będą udostępniane nieodpłatnie.
4. Podmiotom wymienionym w pkt 2 ppkt 2, nie realizującym zadań publicznych na podstawie ustaw szczególnych, dane w trybie jednostkowym będą udostępniane za opłatą.
5. Udostępnienie danych w trybie jednostkowym stanowić będzie czynność materialnotechniczną.
6. Odmowa udostępnienia danych w trybie jednostkowym będzie następować w drodze decyzji administracyjnej.

9.8.1.4 Udostępnianie danych z wykazu unieważnionych dowodów osobistych

1. Wykaz unieważnionych dowodów osobistych będzie publikowany na stronie internetowej.
2. Dostęp do listy unieważnionych dowodów osobistych będzie następował po uwierzytelnieniu się pytającego podpisem elektronicznym opatrzonym certyfikatem kwalifikowanym lub certyfikatem podpisu osobistego albo na zasadach określonych w ustawie o informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne.
3. Dostęp będzie następował w odniesieniu do konkretnie wskazanego dowodu osobistego po wskazaniu jego serii i numeru i będzie rejestrowany.

4. Udostępnianie danych z wykazu unieważnionych dowodów osobistych odbywa się nieodpłatnie

9.8.2 Udostępnianie danych z gminnych rejestrów dowodów osobistych i spraw dowodowych

Organy gmin prowadzące gminne rejestry dowodów osobistych i spraw dowodowych udostępniają dane z tych rejestrów na zasadach określonych w części dotyczącej udostępniania danych z Rejestru Dowodów Osobistych w trybie jednostkowym.

9.8.3 Udostępnianie dokumentacji dowodowej

1. Organy gmin oraz konsulowie będą mogli udostępniać dokumentację dowodową znajdującą się w ich posiadaniu.
2. Dokumentacja dowodowa będzie mogła zostać udostępniona na uzasadniony wniosek złożony przez podmiot uprawniony.
3. Udostępnienie dokumentacji dowodowej będzie czynnością materialno-techniczną.
4. Odmowa udostępnienia dokumentacji dowodowej będzie następować w drodze decyzji administracyjnej.
5. Podmiotami uprawnionymi do uzyskania dostępu do dokumentacji dowodowej będą:
  - 1) w zakresie niezbędnym do realizacji zadań określonych w ustawach szczególnych
    - a) Prokuratura,

- b) Policja,
- c) Straż Graniczna,
- d) Służba Wywiadu Wojskowego,
- e) Służba Kontrwywiadu Wojskowego,
- f) organy Służby Celnej,
- g) Żandarmeria Wojskowa,
- h) Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
- i) Agencja Wywiadu,
- j) Centralne Biuro Antykorupcyjne,
- k) Szef Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych,
- l) wywiad skarbowy;
- m) sądy;

2) inne podmioty – jeżeli wykażą interes prawny.

6. Podmiotom wymienionym w pkt 5 ppkt 1 oraz podmiotom wymienionym w ppkt 2 realizującym na podstawie ustaw szczególnych zadania publiczne, dokumentację dowodową będzie udostępniać się nieodpłatnie.
7. Podmiotom wymienionym w pkt 5 ppkt 2, nie realizującym zadań publicznych na podstawie ustaw szczególnych, dokumentację dowodową będzie udostępniać się za opłatą.
8. Opłata za udostępnienie dokumentacji dowodowej stanowi dochód budżetu państwa.
9. Rozporządzenie określi wysokość oraz sposób wnoszenia opłaty za udostępnienie dokumentacji dowodowej.
10. Rozporządzenie określi wzór wniosku o udostępnienie dokumentacji dowodowej.

Uzasadnienie:

W odniesieniu do dzisiejszych rozwiązań prawnych rozszerzono zakres usług świadczonych drogą elektroniczną poprzez zapewnienie osobom nieodpłatnego dostępu on-line do własnych danych zawartych w Rejestrze Dowodów Osobistych oraz umożliwienie składania wniosków o udostępnienie danych i dostarczania danych uprawnionym osobom i podmiotom w formie dokumentu elektronicznego.

Przewidziano udostępnianie danych z rejestrów poprzez teletransmisję w dwóch trybach – pełnej i ograniczonej teletransmisji – oba o charakterze ciągłym: podmiot, na jednorazowy wniosek, uzyskuje stały dostęp do rejestrów.

Znacznie zawężono, w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, katalog podmiotów, które będą miały bezpośredni dostęp do danych zgromadzonych w Rejestrze Dowodów Osobistych, wyłącznie do organów czy służb, którym dane zamieszczone w tym rejestrze będą niezbędne do prowadzenia postępowań dotyczących dowodu osobistego (przede wszystkim związanych z prowadzonym śledztwem, czy dochodzeniem). Przyjęte rozwiązanie jest konsekwencją zapisów projektu ustawy o ewidencji ludności, który umożliwia innym podmiotom uzyskanie danych dotyczących osoby, w tym danych dotyczących ostatniego wydanego dowodu osobistego z rejestru PESEL. W celu usprawnienia prowadzonych postępowań dotyczących dowodów osobistych przewidziano także dostęp określonych organów do dokumentacji dowodowej zgromadzonej w organach gmin, konsulatach i urzędach stanu cywilnego w postaci papierowej i elektronicznej.

Ponadto przyznano Ministrowi uprawnienie do prowadzenia kontroli podmiotów korzystających z udostępniania danych w trybie ograniczonej teletransmisji.

Wprowadzenie zbioru obejmującego serie i numery wszystkich unieważnionych dowodów osobistych, publikowanego na stronie internetowej przez Ministra, ma na celu poprawienie bezpieczeństwa obrotu prawnego, w tym utrudnienie dokonywania kradzieży tożsamości. Ponieważ przedmiotem publikacji będą wyłącznie dane obejmujące serie i numer unieważnionego dokumentu, nie wydaje się, aby przyjęcie takiego rozwiązania mogłoby skutkować naruszeniem prywatności obywateli, którym unieważniono dowody osobiste. Jednocześnie, w celu zapobieżenia wykorzystywania takiej informacji przez osoby, które w sposób nieuprawniony

weszły w posiadanie dokumentu, przewiduje się uwierzytelnianie i rejestrację osób sprawdzających ważność poszczególnych dowodów osobistych.

9.9 Podział kompetencji w zakresie wydawania dowodów osobistych, ich unieważniania oraz udostępniania danych z Rejestru Dowodów Osobistych

1. Minister będzie:

- 1) prowadził Rejestr Dowodów Osobistych;
- 2) udostępniał dane z Rejestru Dowodów Osobistych;
- 3) dokonywał personalizacji dowodów osobistych;
- 4) dokonywał certyfikacji elektronicznych podpisów osobistych oraz informacji uwierzytelniających dowód osobisty;
- 5) sprawował zwierzchni nadzór nad sprawami związanymi z wydawaniem dowodów osobistych.

2. Organy gmin będą wydawać dowody osobiste, co będzie zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej obejmującym:

- 1) przyjmowanie wniosków o wydanie dowodu osobistego;
- 2) wydawanie spersonalizowanych dokumentów wnioskodawcy;
- 3) wprowadzanie danych do Rejestru Dowodów Osobistych;
- 4) wydawanie decyzji administracyjnych związanych z wydawaniem dowodów osobistych;
- 5) przyjmowanie zgłoszeń od obywateli o zdarzeniach, które zgodnie z ustawą skutkować będą unieważnieniem wydanego dowodu osobistego;
- 6) unieważnianie dowodów osobistych;

- 7) archiwizację dokumentacji związanej z wydawaniem dowodów osobistych;
- 8) udostępnianie danych z Gminnych Rejestrów Dowodów Osobistych;
- 9) udostępnianie dokumentacji dowodowej.

3. Właściwi miejscowo wojewodowie będą:

- 1) sprawować nadzór nad organami gmin w zakresie zadań związanych z wydawaniem dowodów osobistych;
- 2) organem odwoławczym od decyzji wydawanych przez organy gmin.

4. Konsulowie będą:

- 1) przyjmować zgłoszenia od obywateli o uszkodzonych i utraconych dowodach osobistych;
- 2) przyjmować przekazane przez osoby trzecie znalezione dowody osobiste;
- 3) przekazywać organowi gminy, który wydał dowód osobisty informacje o konieczności jego unieważnienia w związku z przyjętym zgłoszeniem o uszkodzeniu lub utracie dowodu osobistego lub przekazaniem przez osobę trzecią znalezione dowodu osobistego;
- 4) archiwizować dokumentację dowodową;
- 5) udostępniać zgromadzoną dokumentację dowodową.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437, z późn. zm.)⁶ sprawy dowodów osobistych objęte są działem sprawy wewnętrzne. Dlatego też, tak jak to odbywa się obecnie, Minister będzie sprawował zwierzchni nadzór nad sprawami związanymi z wydawaniem dowodów osobistych.

W związku z odmiejscowieniem procesu wydawania dowodów osobistych Minister będzie organem prowadzącym Rejestr Dowodów Osobistych, z którego również będzie udostępniał informacje. Personalizacja dowodów osobistych będzie odbywać się centralnie w oparciu o Rejestr Dowodów Osobistych, w jednostce organizacyjnej ministerstwa dysponującej odpowiednimi środkami techniczno-organizacyjnymi.

Większość zadań związanych z wydawaniem dowodów osobistych, tak jak do tej pory, będzie wykonywana przez organy gmin jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Przyjęcie tego rozwiązania polegającego na pozostawieniu w gestii - doświadczonej w tym zakresie i posiadającej w ramach urzędów gmin odpowiednie zaplecze organizacyjne i osobowe - administracji samorządowej, pozwoli uniknąć rozbudowy organów administracji rządowej w terenie, nie zwiększając przy tym dotychczas wykonywanych przez organy samorządu zadań.

Wskazanie wojewody jako organu nadzoru wynika z przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym i jest to rozwiązanie, które funkcjonuje również w aktualnie obowiązującej ustawie o dowodach osobistych i ewidencji ludności. Podobnie jak w przypadku gmin, urzędy wojewódzkie posiadają odpowiednie zasoby organizacyjne i osobowe dla realizacji tego rodzaju zadań.

Poza przyjmowaniem informacji o uszkodzeniach i utracach dowodów osobistych i ich zgłaszaniem właściwym organom gmin, nie przewiduje się uczestniczenia konsulów w procesie wydawania dowodów osobistych. Przyjęcie szerszej formy uczestnictwa skutkowałoby koniecznością poniesienia znacznych nakładów na zapewnienie logistycznego i informatycznego zaplecza tego procesu. Przyjęcie rozwiązania, w którym konsul byłby organem uczestniczącym w procesie wydawania dowodów osobistych, oprócz znacznego wzrostu kosztów związanych

---

⁶ Zmiany tekstu jednolitego przedmiotowej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 107 poz. 732, Nr 120, poz. 818, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 63, poz. 394, Nr 199, poz. 1227, Nr 201, poz. 1237, Nr 216, poz. 1370, Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337, Nr 68 poz. 574 i Nr 77, poz. 649.

z zapewnieniem konsulom dostępu do Rejestru Dowodów Osobistych, kosztów utrzymania dodatkowych etatów w konsulatach itp. prowadziłoby do znacznego wydłużenia procedury wydawania dowodu osobistego za pośrednictwem konsula, jak również rodziłoby zagrożenia dla bezpieczeństwa wyprodukowanego i dostarczanego do konsulatu dowodu osobistego. Natomiast w przypadku załatwiania wniosku dowodowego, bez wykorzystania Rejestru Dowodów Osobistych, proces wydawania dowodu obywatelowi polskiemu przebywającemu za granicą trwałby około 6-8 miesięcy.

10. Upoważnienia do wydawania aktów wykonawczych.

Wydanie rozporządzeń, o których mowa w niniejszym rozdziale, będzie obligatoryjne.

10.1 Rozporządzenia wydawane przez Radę Ministrów

Rada Ministrów będzie upoważniona do określenia w drodze rozporządzenia wysokości oraz sposobu uiszczania opłat za udostępnienie jednostkowych danych z Rejestru Dowodów Osobistych, a także za udostępnianie danych za pomocą urzędzeń teletransmisji w drodze weryfikacji oraz udostępnianie dokumentacji dowodowej.

Uzasadnienie

Przyjęcie takiego rozwiązania stanowi powielenie aktualnie obowiązujących regulacji prawnych.

10.2 Rozporządzenia wydawane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych

Minister będzie upoważniony do wydania następujących aktów wykonawczych:

- 1) w sprawie określenia wzorów: dowodu osobistego, wniosku o wydanie dowodu osobistego i formularzy związanych z wydawaniem dowodów osobistych oraz szczegółowych zasad i trybu wydawania, odmowy wydania i unieważniania dowodów osobistych;
- 2) w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia Rejestru Dowodów Osobistych oraz Gminnych Rejestrów Dowodów Osobistych;
- 3) w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnianie danych z Rejestru Dowodów Osobistych;
- 4) w sprawie określenia sposobu i trybu przeprowadzania kontroli korzystania z dostępu do danych w trybie ograniczonej teletransmisji;
- 5) w sprawie szczegółowych zasad oraz trybu aktywacji certyfikatu dowodu osobistego, aktywacji certyfikatu podpisu osobistego, aktywacji certyfikatu ograniczonej identyfikacji oraz zawieszania i wznawiania certyfikatu podpisu osobistego i certyfikatu ograniczonej identyfikacji;
- 6) w sprawie warstwy elektronicznej dowodu osobistego.

10.2.1 Rozporządzenie w sprawie określenia wzoru dowodu osobistego, wzoru wniosku o wydanie dowodu osobistego, wymogów technicznych fotografii załączanej do wniosku oraz szczegółowych zasad i trybu wydawania dowodów osobistych

Rozporządzenie w sprawie określenia wzoru dowodu osobistego, wzoru wniosku o wydanie dowodu osobistego, wymogów technicznych fotografii załączanej do wniosku oraz szczegółowych zasad i trybu wydawania dowodów osobistych powinno zawierać następujące unormowania:

- 1) określenie wzoru dowodu osobistego;
- 2) określenie wzoru wniosku o wydanie dowodu osobistego w zależności od formy jego złożenia;
- 3) szczegółowe wymogi dotyczące formatu oraz rozmiaru załączników dołączanych do wniosku składanego drogą elektroniczną (zdjęcie);

- 4) szczegółowe wymagania techniczne dotyczące fotografii załączanej do wniosku;
- 5) zasady składania wniosku, tryb postępowania w sprawach utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu dowodu osobistego;
- 6) zasady przekazywania spersonalizowanych dokumentów do organów wydających dowód osobisty;
- 7) zasady odbioru dowodu osobistego przez wnioskodawcę;
- 8) wzór formularza potwierdzenia odbioru dowodu osobistego;
- 9) wzór informacji o konieczności unieważnienia dowodu osobistego;
- 10) wzór zaświadczenia o utracie lub uszkodzeniu dowodu osobistego;
- 11) wzór wniosku o aktywację certyfikatu podpisu osobistego w zależności od formy jego złożenia;
- 12) wzór wniosku o zawieszenie certyfikatu podpisu osobistego w zależności od formy jego złożenia;
- 13) wzór wniosku o wznowienie certyfikatu podpisu osobistego;
- 14) wzór wniosku o aktywację certyfikatu ograniczonej identyfikacji w zależności od formy jego złożenia;
- 15) wzór wniosku o zawieszenie certyfikatu ograniczonej identyfikacji w zależności od formy jego złożenia;
- 16) wzór wniosku o wznowienie certyfikatu ograniczonej identyfikacji;
- 17) wzór formularza zgłoszenia utraty lub uszkodzenia dowodu osobistego.

Rozporządzenie powinno szczegółowo opisywać procedurę ubiegania się o wydanie dowodu osobistego zarówno w formie elektronicznej, papierowej jak i ustnej, zasady personalizacji dowodów osobistych, przekazywania spersonalizowanych dowodów osobistych do organu wydającego oraz procedurę związaną z odbiorem dowodu osobistego przez wnioskodawcę.

Rozporządzenie powinno również określać, że załączniki do wniosku składanego w postaci elektronicznej powinny mieć format niepozwalający na ich

modyfikację. Rozdzielczość załączników graficznych powinna zostać ustalona na poziomie minimum 300 dpi, tj. min. 530 pikseli w pionie na 415 pikseli w poziomie.

Rozporządzenie powinno określać również wzór wniosku o wydanie dowodu osobistego, wzór dowodu osobistego oraz wzór formularza potwierdzenia odbioru dowodu osobistego, zgodnie ze specyfikacją zawartą w ustawie.

10.2.2 Rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia Rejestru Dowodów Osobistych i Gminnych rejestrów dowodów osobistych

Rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania danych do Rejestru Dowodów Osobistych, modyfikacji danych w tym rejestrze oraz szczegółowych zasad unieważniania dowodów osobistych będzie określać:

- 1) zakres danych wprowadzanych do Rejestru Dowodów Osobistych;
- 2) sposób i tryb wprowadzania danych do rejestru, wraz z opisem działania aplikacji obsługujących Rejestr Dowodów Osobistych i Gminne Rejestry Dowodów Osobistych.

10.2.3 Rozporządzenie w sprawie wzorów wniosków o udostępnianie danych

Rozporządzenie w sprawie określenia wzorów wniosków o udostępnianie danych z Rejestru Dowodów Osobistych będzie określać:

- 1) wzór wniosku o udostępnienie danych w trybie jednostkowym;
- 2) wzór wniosku o udostępnianie danych w trybie pełnej teletransmisji;
- 3) wzór wniosku o udostępnienie danych w trybie ograniczonej teletransmisji;
- 4) tryb uzyskiwania zgody osoby, której udostępniane dane dotyczą;
- 5) wzór wniosku o udostępnienie dokumentacji dowodowej.

10.2.4 Rozporządzenie w sprawie kontroli korzystania z udostępniania danych w trybie pełnej i ograniczonej teletransmisji

Rozporządzenie w sprawie kontroli korzystania z udostępniania danych w trybie pełnej i ograniczonej teletransmisji będzie określać:

- 1) szczegółowy tryb i zakres kontroli przeprowadzanej przed udostępnieniem danych z Rejestru Dowodów Osobistych;
- 2) sposób przeprowadzania kontroli korzystania z udostępniania danych w trybie pełnej i ograniczonej teletransmisji danych;
- 3) wzór upoważnienia do przeprowadzania kontroli;
- 4) wzór protokołu kontroli.

10.2.5 Rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad oraz trybu aktywacji certyfikatu dowodu osobistego, aktywacji certyfikatu podpisu osobistego i certyfikatu ograniczonej identyfikacji oraz zawieszania i wznawiania certyfikatu podpisu osobistego i certyfikatu ograniczonej identyfikacji

Rozporządzenie to będzie określać:

- 1) zasady oraz tryb aktywacji certyfikatu dowodu osobistego;
- 2) zasady oraz tryb aktywacji certyfikatu podpisu osobistego
- 3) zasady oraz tryb aktywacji certyfikatu ograniczonej identyfikacji;
- 4) zasady oraz tryb zawieszania oraz wznawiania certyfikatu podpisu osobistego
- 5) zasady oraz tryb zawieszania oraz wznawiania certyfikatu ograniczonej identyfikacji.
- 6) zasady potwierdzania wiarygodności wniosków o zawieszenie certyfikatu podpisu osobistego składanych telefonicznie;
- 7) zasady potwierdzania wiarygodności wniosków o zawieszenie certyfikatu ograniczonej identyfikacji składanych telefonicznie.

10.2.6 Rozporządzenie w sprawie wymagań technicznych dla elektronicznej warstwy dowodu osobistego, aplikacji do składania podpisu osobistego oraz wymagań jakie powinna spełniać weryfikacja podpisu osobistego.

Rozporządzenie w sprawie wymagań technicznych dla elektronicznej warstwy dowodu osobistego, aplikacji do składania podpisu osobistego oraz wymagań jakie powinna spełniać weryfikacja podpisu osobistego, powinno zawierać następujące unormowania:

- 1) określenie procedur wykorzystywania funkcjonalności warstwy elektronicznej dowodu;
- 2) określenie stosowanych standardów opisujących parametry fizyczne, rodzaj interfejsu, sposób zasilania, typ komunikacji, strukturę katalogów, protokół komunikacji, komendy i system operacyjny;
- 3) określenie stosowanych standardów certyfikatów cyfrowych;
- 4) określenie, które z wariantów i opcji dopuszczanych przez te standardy zostaną zastosowane;
- 5) określenie algorytmów i procedur bezpieczeństwa;
- 6) określenie zasad implementacji rozwiązań szczegółowych.

Rozporządzenie powinno dokonać wyboru między stosowanymi standardami dotyczącymi kart mikroprocesorowych, a ponieważ standardy te w większości zawierają wiele elementów opcjonalnych – określić, które z nich będą stosowane i szczegółowo określić zasady realizacji tych rozwiązań, których standardy nie opisują.

Ponieważ przewiduje się, że okres ważności dowodu osobistego będzie stosunkowo długi (10 lat), przy wyborze rozwiązań określanych w rozporządzeniu należy kierować się następującymi przesłankami :

- trwałość bezpieczeństwa – należy dokonać takich wyborów, by zminimalizować ryzyko przełamania zabezpieczeń w perspektywie 10 lat, a więc np. stosowanie długich kluczy i pewnych algorytmów nawet kosztem wydajności (czasu generowania podpisu);

- trwałość karty – wybierane rozwiązania powinny zabezpieczać warstwę elektroniczną przed zużyciem w wyniku wieloletniej eksploatacji (co m.in. wskazuje na interfejs bezstykowy);
- interoperacyjność i zgodność z rozwiązaniami stosowanymi lub przewidywanymi do stosowania w UE.

Rozporządzenie powinno również przewidywać, że informacje zamieszczone *warstwie elektronicznej* będą zabezpieczone przed kopiowaniem i określać szczegółowo procedury realizacji poszczególnych funkcji dowodu osobistego, tj. opisywać procedury:

- składania informacji uwierzytelniającej
- udostępniania danych zawartych w warstwie graficznej,
- uwierzytelniania posiadacza w systemach teleinformatycznych
- składania i weryfikacji podpisu osobistego.

10.2.7 Rozporządzenie w sprawie polityki certyfikacji.

Rozporządzenie w sprawie polityki certyfikacji powinno określać:

- 1) politykę certyfikacji;
- 2) zasady centralnego zarządzania dowodami osobistymi i ich funkcjonalnościami elektronicznymi;
- 3) zasady uzupełniania podpisu osobistego niezaprzeczalnymi znacznikami czasu, które zapewnią możliwość stwierdzenia, kiedy został podpis złożony.

11. Odpowiedzialność karna.

Odpowiedzialność karna będzie dotyczyć:

- 1) uchylania się od obowiązku posiadania lub wymiany dowodu osobistego,

- 2) nieuprawnionego zatrzymania dowodu osobistego innej osoby, nie wyczerpującego znamion czynów zabronionych określonych w rozdziale XXXIV Kodeksu karnego,
- 3) niezwrócenia dowodu osobistego w razie utraty obywatelstwa polskiego.

Powyższe czyny będą zagrożone karą ograniczenia wolności do 1 miesiąca albo karą grzywny, zaś orzekanie będzie odbywać się na zasadach określonych w przepisach o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Należy jednocześnie podkreślić, że inne przestępstwa związane z dowodami osobistymi zostały opisane w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.)⁷ w art. 274 i art. 275 zamieszczonych w Rozdziale XXXIV „Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów”. Przepisy te odnoszą się odpowiednio do zbycia własnego lub cudzego dokumentu tożsamości oraz posługiwania się dokumentem tożsamości innej osoby, kradzieży, przywłaszczenia dokumentu tożsamości i przesyłania lub przewożenia przez granicę cudzego dokumentu tożsamości.

12. Wpływ ustawy o dowodach osobistych na stosunki powstałe pod działaniem przepisów dotychczasowych.

Projektowana ustawa wprowadzi znaczące zmiany w stosunkach społecznych oraz administracyjno-prawnych powstałych pod rządami ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych.

Rozwiązaniem mającym znaczny wpływ na dotychczas panujące stosunki społeczne i administracyjno-prawne jest odmiejscowienie czynności administracyjnych związanych z wydaniem dowodu osobistego. Wprowadzenie tej zasady było już od dawna postulowane. Jak wspomniano powyżej, wniosek o wydanie dowodu osobistego będzie można złożyć w organie dowolnej gminy na

---

⁷ Zmiany i sprostowania przedmiotowej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729, Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027, Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935, Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479, Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592, Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859, Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080, Nr 214, poz. 1344 oraz z 2009 r. Nr 62, poz. 504.

terenie kraju, zaś dowód osobisty będzie można odebrać w tym organie, do którego został złożony wniosek.

Ponadto projektowana ustawa wprowadzi możliwość ubiegania się o wydanie dowodu osobistego przez złożenie wniosku w postaci elektronicznej, co pozwoli na ograniczenie liczby wizyt wnioskodawcy w urzędzie.

Istotne znaczenie dla zmiany stosunków społecznych oraz relacji obywatel – administracja będzie miało wprowadzenie wielofunkcyjnego, elektronicznego, dowodu osobistego. Znaczenia wdrożenia planowanych funkcjonalności tego dokumentu, w szczególności umożliwiających uwierzytelnianie dowodu osobistego w systemach teleinformatycznych podmiotów publicznych oraz, o ile zostanie to przewidziane w przepisach szczególnych, uwierzytelnianie posiadacza w systemach teleinformatycznych podmiotów publicznych przy dostępie do rejestrów publicznych, nie można przecenić. Wielofunkcyjność dowodu osobistego wywoła konieczność zmiany sposobu myślenia o tym dokumencie, zarówno w skali pojedynczego obywatela, jak i w skali całego społeczeństwa. Dowód osobisty przestanie być kawałkiem plastiku, którego okazania żąda Policja, notariusz albo bank. Stanie się natomiast narzędziem ułatwiającym życie we współczesnym z informatyzowanym świecie.

13. Kwestie związane z przepisami dostosowującymi.

Ustawa nie będzie przewidywać akcji wymiany dowodów osobistych, analogicznej do tej przeprowadzonej w latach 2001-2008. Wobec powyższego, dowody osobiste wydane przed dniem wejścia w życie przepisów nowej ustawy o dowodach osobistych zachowają ważność do terminów w nich określonych.

Przyjęcie odmiennego, od obecnie obowiązującego, zakresu danych umieszczanych w dowodzie osobistym (brak informacji o adresie posiadacza dokumentu) będzie wymagało sformułowania w nowej ustawie przepisów przejściowych, które wprowadzą zwolnienie posiadaczy dowodów osobistych wydanych na dotychczasowych zasadach z obowiązku ich wymiany wyłącznie

z powodu zmiany tych danych, które zgodnie z nowymi regulacjami nie będą już zamieszczane w dowodach osobistych.

Wnioski o wydanie dowodu osobistego złożone przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy będą rozpatrywane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień w niej zawartych.

Dotychczasowy rejestr OEWiUDO zostanie zlikwidowany, a dane w nim zgromadzone zasilą Rejestr Dowodów Osobistych. Wprowadzenie innej nazwy dla nowego rejestru spowodowane jest zmianą zakresu danych gromadzonych w rejestrze oraz jego sposobu funkcjonowania.

Ponadto, dane archiwalne zgromadzone w zbiorze PESEL na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych dotyczące dowodów osobistych wydanych przed dniem 1 stycznia 2001 r. zostaną przeniesione do RDO.

Wobec przyjęcia w projektowanej ustawie rozwiązań znacznie różniących się od dotychczasowych przepisów, jak również ze względu na wielofunkcyjność nowego dowodu osobistego nie przewiduje się utrzymania w mocy dotychczasowych aktów wykonawczych obowiązujących w zakresie dotyczącym dowodów osobistych.

14. Przewidywany termin wejścia w życie ustawy.

Zgodnie z harmonogramem projektu „pl.ID – polska ID karta” oraz z uwagi na możliwą utratę części dofinansowania na realizację tego projektu otrzymanego ze środków UE w ramach 7 osi priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka zakłada się, że ustawa o dowodach osobistych winna wejść w życie z dniem 1 stycznia 2011 r.

15. Ocena skutków regulacji

15.1 Wpływ ustawy o dowodach osobistych na sektor finansów publicznych.

1. Wpływ projektowanej ustawy na budżet państwa.

Budżet projektu pl.ID, obejmujący poza kosztami inwestycyjnymi także koszty eksploatacji systemu do 2013 r. włącznie, w 85 % finansowany jest ze środków przyznanych przez Unię Europejską, a w 15 % przez budżet państwa.

Inwestycje związane z wdrożeniem systemu wydawania nowych dowodów osobistych obciążą w latach 2009 – 2013 budżet państwa łączną kwotą 34 630 350 zł. Jest to 15 % z łącznej kwoty 230 869 000 zł. Koszty te będą pokrywane z budżetu państwa z pozycji: Część 42 (sprawy wewnętrzne) – Dział 750 (administracja publiczna).

Do 2013 r. włącznie, roczne obciążenie kosztami eksploatacyjnymi budżetu państwa będzie wynosić w sumie 6 421 300 zł. Na powyższe będzie się składać piętnastoprocentowy udział państwa w budżecie projektu pl. ID wynoszący 4 161 300 zł oraz koszt utrzymania centrum wsparcia użytkownika w wysokości 2 260 000 zł.

Od 2014 r. łączne koszty eksploatacji, ponoszone już wyłącznie przez budżet państwa, będą wynosiły 30 002 000 zł rocznie.

Ponadto, ponoszone wyłącznie przez budżet państwa, roczne koszty produkcji dowodów osobistych można wstępnie oszacować minimalnie na 247 554 400 zł, a maksymalnie na 287 163 104 zł. Koszty te będą pokrywane z budżetu państwa z pozycji: Część 42 (sprawy wewnętrzne) – Dział 750 (administracja publiczna).

Wielkość dodatkowych kosztów ponoszonych przez budżet państwa w związku z wprowadzeniem dowodów osobistych nowego wzoru wskazano w części 7 pkt V.

2. Wpływ projektowanej ustawy na finanse jednostek samorządu terytorialnego.

W związku z wyposażeniem dowodu osobistego w część elektroniczną nowe przepisy zwiększą liczbę zadań wykonywanych przez gminy. Jednocześnie rozwiązania przyjęte w nowej ustawie umożliwią obywatelom zredukowanie liczby wizyt w urzędzie związanych z wydawaniem dowodu osobistego, a także zapewnią komunikację pomiędzy rejestrami PESEL i RDO, uwalniając pracowników organów gmin od czasochłonnej weryfikacji danych w dwóch systemach informatycznych. To z kolei spowoduje zmniejszenie obciążenia pracą urzędników samorządowych obsługujących system wydawania dowodów osobistych.

Powyższe zrekompensuje obciążenia wynikające z dodatkowych zadań gmin. Nie będzie więc konieczności zwiększenia liczby etatów kalkulacyjnych przeznaczonych na realizację zadań wynikających z ustawy o dowodach osobistych, ani zwiększania związanych z tym kosztów kancelaryjnych.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz fakt, że koszty dzierżawy łączy teletransmisyjnych zostały już przewidziane w projekcie ustawy o ewidencji ludności, wejście w życie nowej ustawy o dowodach osobistych, w ostatecznym rozrachunku, powinno być neutralne dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

W związku z powyższym, nie przewiduje się zwiększenia dotacji celowych na pokrycie kosztów wydawania dowodów osobistych, wykonywanego jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, które będą przekazywane gminom tak jak obecnie.

15.2 Wpływ ustawy o dowodach osobistych na rynek pracy.

Projektowana ustawa powinna wywierać pozytywny wpływ na rynek pracy. Wdrożenie funkcjonowania podpisu osobistego zniweluje bariery administracyjne, a tym samym stworzone zostaną warunki dla rozwoju zintegrowanych usług publicznych, wg koncepcji "jednego okienka". Łatwy i skuteczny dostęp do informacji zawartych w kluczowych rejestrach państwowych będzie prowadzić w konsekwencji do uproszczenia procedur związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej

przez przedsiębiorców (np. przy uzyskiwaniu zaświadczeń urzędowych o niezaleganiu w spłacie zobowiązań wobec budżetu państwa).

W konsekwencji, wpłynie to pozytywnie na rozwój polskich przedsiębiorstw, co będzie miało bezpośredni wpływ na liczbę zatrudnianych pracowników. Zredukowanie obciążeń biurokratycznych, przez elektroniczną komunikację z administracją publiczną, może być również pozytywnym impulsem dla podejmowania własnej działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne.

15.3 Wpływ ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość.

Nie jest wykluczone uznanie za wystarczający, na mocy umowy dwustronnej lub jednostronnego oświadczenia woli, podpisu osobistego w obrocie cywilnoprawnym pomiędzy poszczególnymi podmiotami obrotu gospodarczego. W związku z powyższym, projektowana ustawa, dzięki umożliwieniu stosowania podpisu osobistego w kontaktach z innymi podmiotami niż tylko organy administracji przyczyni się do upowszechnienia jego stosowania w stosunkach cywilnoprawnych, co z kolei powinno przełożyć się na wzrost konkurencyjności gospodarki. Wielkości tego wpływu nie można oszacować.

15.4 Wpływ ustawy na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana ustawa nie będzie wywierać wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

15.5 Wyniki przeprowadzonych konsultacji.

Projektowane założenia były zamieszczone stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach

internetowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji; w tym trybie nie zostały zgłoszone żadne uwagi.

15.5.1 Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Przedstawiony projekt był przedmiotem obrad Zespołu do spraw Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli oraz Zespołu do spraw Społeczeństwa Informacyjnego Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, gdzie uzyskał bardzo pozytywną opinię. Spośród uwag zgłoszonych przez obydwie ww. zespoły większość miała charakter legislacyjno-redakcyjny.

Spośród uwag o charakterze merytorycznym najistotniejsze były dwie. Pierwsza z nich dotyczyła doprecyzowania zasad wyłączenia elektronicznych funkcjonalności dowodów osobistych, w tym informowania o takich sytuacjach obywateli, i została uwzględniona. Druga była propozycją rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do posiadania dowodu osobistego o obywateli polskich poniżej 13 roku życia. Nie została ona uwzględniona z przyczyn, o których mowa poniżej w punkcie 15.5.2 - akapit drugi. Ponadto, postulowano rezygnację z umieszczania w warstwie graficznej dowodu osobistego informacji o obywatelstwie polskim, co nie mogło zostać uwzględnione ze względu na to, że jedną z funkcji dowodu osobistego jest potwierdzanie obywatelstwa polskiego.

W dniu 30 września 2009 r. niniejszy projekt założeń projektu ustawy został przyjęty przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

15.5.2 Wojewodowie

Spośród wojewodów uwagi wnieśli: Wojewoda Warmińsko-Mazurski, Wojewoda Świętokrzyski, Wojewoda Podkarpacki, Wojewoda Małopolski, Wojewoda Mazowiecki oraz Wojewoda Dolnośląski. Powyższe uwagi w większości miały charakter legislacyjno-redakcyjny. Natomiast zasadność uwag merytorycznych była analizowana przy pracach nad projektem założeń.

Z uwag merytorycznych za najistotniejszą należy uznać postulat utrzymania, przewidzianego w obecnie obowiązujących przepisach ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, prawa do posiadania dowodu osobistego przez obywateli

polskich, także tych, którzy nie ukończyli 13 rok życia, ze względu na możliwość przekraczania granic Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie tego dokumentu. Uwaga ta nie mogła być uwzględniona. Wprowadzenie takiego rozwiązania stanowiłoby naruszenie podstawowych założeń ustawy o dowodach osobistych. Ponadto, w znaczny sposób wzrosłyby koszty wprowadzenia ustawy. Podstawową funkcją dowodu osobistego jest potwierdzanie tożsamości. Ze względu na dynamicznie zmieniający się wygląd dziecka, dowody osobiste wydawane osobom poniżej 13 roku życia musiałyby mieć bardzo krótki termin ważności. Tym samym konieczna byłaby częsta wymiana takich dowodów osobistych, co z kolei stanowiłoby znaczne obciążenie dla budżetu państwa.

Podniesiono także kwestię zamieszczania graficznego wzoru podpisu w dowodzie osobistym, jednakże uwaga ta nie została uwzględniona, gdyż odejście od zamieszczania w dowodzie osobistym podpisu wynika z niewielkiej użyteczności tego elementu w dokonywaniu identyfikacji posiadacza dowodu osobistego. Wzór podpisu często jest właściwością zmieniającą się w czasie. Ponadto, ze względu na niewielką ilość miejsca na blankiecie dowodu osobistego, a co za tym idzie słabą czytelność tej danej, podpis taki nie jest trudny do podrobienia.

Ponadto, zakwestionowano możliwość gromadzenia dokumentacji dowodowej dotyczącej tego samego dowodu osobistego w kilku urzędach gmin, w zależności od powstałych zdarzeń, a następnie w różnych archiwach, podnosząc argument, że koperta dowodowa oraz inna dokumentacja dotycząca tego samego dowodu osobistego powinna się znajdować się w jednym miejscu. Uwaga nie została uwzględniona. Nie ma konieczności wprowadzenia postulowanego rozwiązania, ponieważ wszystkie informacje dotyczące zdarzeń związanych z dowodem osobistym będą odzwierciedlone - w dostępnym na poziomie każdej gminy - Rejestrze Dowodów Osobistych. Przyjęta w założeniach koncepcja jest konsekwencją odmiejszczenia procesu wydawania dowodów osobistych.

Zaproponowano również, aby dostęp do Rejestru Dowodów Osobistych w trybie pełnej teletransmisji otrzymali również wojewodowie z tytułu sprawowanego przez nich nadzoru nad organami gmin w zakresie wydawania dowodów osobistych. Koncepcja ta nie została jednakże uwzględniona, gdyż sprawowanie nadzoru nie wymaga posiadania narzędzi będących w posiadaniu podmiotu nadzorowanego.

15.5.2 Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych nie zgłosił uwag do przedstawionego do konsultacji projektu.

W toku dodatkowych konsultacji dotyczących możliwości uzupełnienia projektu założeń o rozwiązania dotyczące publikowania przez Ministra wykazu unieważnionych dowodów osobistych Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych uznał tę propozycję za wysoce interesującą i wychodzącą naprzeciw potrzebom zgłaszanym – również organowi do spraw ochrony danych osobowych – przez jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty gospodarcze. Zgodnie z sugestią Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych doprecyzowano zasady dostępu do wykazu unieważnionych dowodów osobistych oraz przedstawiono uzasadnienie dla przyjęcia takiego rozwiązania.

15.5.4 Rzecznik Praw Obywatelskich

Rzecznik Praw Obywatelskich nie zgłosił uwag do niniejszego projektu

15.5.5 Państwowa Komisja Wyborcza

Państwowa Komisja Wyborcza nie zgłosiła uwag do niniejszego projektu.

15.5.6 Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych

Zgodnie z uwagami zgłoszonymi przez Naczelną Dyrekcję Archiwów Państwowych odstąpiono od przekazywania całości dokumentacji dowodowej do Archiwum Państwowego oraz przewidziano, że za zgodą właściwego miejscowo Dyrektora Archiwum Państwowego dokumentacja dowodowa będzie niszczone.

15.5.7 Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji

Polska Izba Teleinformatyki i Telekomunikacji zaakceptowała główne kierunki zmian zawartych w prezentowanym projekcie założeń projektu ustawy. Zgłoszone uwagi stanowiły podstawę do dalszych prac legislacyjnych, zwłaszcza w zakresie dotyczącym części elektronicznej dokumentu. Część uwag miała charakter

legislacyjno-redakcyjny, obejmując, między innymi, analizę terminologiczną pojęć pojawiających się w projekcie założeń.

Spśród uwag o charakterze merytorycznym do najważniejszych należałoby zaliczyć propozycję decentralizacji procesu personalizacji dowodów osobistych i wprowadzenie systemu, który umożliwi szybkie wydawanie dowodów w urzędzie gminy. Przyjęcie takiego rozwiązania łączyłoby się z bardzo istotnym zwiększeniem kosztów wprowadzenia nowego systemu, związanym z koniecznością zapewnienia wszystkim organom gmin w kraju: drukarek, maszyn grawerujących, oprogramowania oraz aparatów fotograficznych, a także zbudowania niezbędnych w takiej sytuacji systemów bezpieczeństwa. W związku z powyższym, w chwili obecnej, nie ma możliwości uwzględnienia powyższej propozycji.

Do istotnych uwag należy również zaliczyć postulat rozszerzenia katalogu danych umieszczanych w dowodzie osobistym, w szczególności w jego części elektronicznej. W tym miejscu należy podkreślić, że projekt założeń nie zamyka drogi do umieszczania w dokumencie dodatkowych funkcjonalności. Powyższe wynika zarówno z definicji dowodu osobistego w punkcie 7, jak i części 9.2.2.5 założeń.

Zaproponowano także centralizację Gminnych Rejestrów Dowodów Osobistych. Uwaga nie mogła być uwzględniona. Przyjęcie postulowanego rozwiązania sprzeczne byłoby z celem wprowadzenia zapisu umożliwiającego prowadzenie takich rejestrów gminom, a którym było umożliwienie gminom zachowania integralności systemów informatycznych, z których aktualnie korzystają.

15.5.8 Polskie Towarzystwo Informatyczne

Uwagi zgłoszone przez Polskie Towarzystwo Informatyczne w znacznej części dotyczyły aspektów technicznych związanych z wprowadzeniem warstwy elektronicznej dowodu osobistego. W części stanowiły podstawę do dalszych prac legislacyjnych, zwłaszcza w zakresie dotyczącym warstwy elektronicznej dokumentu. Jednakże większość uwag nie wymagała uwzględnienia, ponieważ odnosiły się one do kwestii, które w istocie zostały w projekcie założeń w sposób jasny rozstrzygnięte, co nie zostało dostrzeżone przez podmiot opiniujący.

15.5.9 Związek Banków Polskich

Związek Banków Polskich wyraził opinię, że projektowana ustawa spełnia zarówno oczekiwania społeczne, jak i jest realizacją zadań nałożonych na administrację rządową. Jednocześnie ZBP zgłosił uwagi dotyczące kwestii udostępniania danych z Rejestru Dowodów Osobistych w trybie ograniczonej teletransmisji oraz wymogu posiadania interesu prawnego w uzyskaniu dostępu do tych danych, postulując umożliwienie dostępu także na podstawie interesu faktycznego. Biorąc pod uwagę, że w trakcie prac nad założeniami wzbogacono ten dokument o rozwiązanie przewidujące publikowanie przez Ministra wykazu unieważnionych dowodów osobistych, należy uznać, że powinno ono konsumować propozycję Związku Banku Polskich zmierzająca do maksymalnego ułatwienia możliwości weryfikacji ważności dowodu osobistego.

Prezes Związku Banków Polskich przedstawił równocześnie zasady działania Systemu Dokumenty Zastrzeżone zawierającego dane o unieważnionych dowodach osobistych.

15.5.10 Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie zgłosił uwag do niniejszego projektu